

Xəbər
Ailə qurduqları gün qəzaya düşüb öldülər - yeni ailənin qandonduran hekayəsi
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 iyun 2018-ci il Cünə axşamı № 129 (7018) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Deputat AŞ PA-dakı oyunlarla bağlı şok faktlar açıqladı

Elxan Süleymanov:
"Bu qurum Azərbaycanı yenidən siyasi poliçona çevirmək istəyir"

yazısı səh.9-da

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri görüşdü

yazısı səh.3-də

TANAP dünyanın gündəmində

yazısı səh.12-də

Gömrük Komitəsi media ilə sıx əməkdaşlığa başladı

yazısı səh.3-də

Partiyalara üzvlüklə bağlı bəzi qadağalar aradan qaldırıla bilər

yazısı səh.4-də

Türkiyə və İraq arasında Qəndil anlaşılmazlığı

yazısı səh.13-də

Mundialın iri reklam bazarı: şirkətlərimiz siyahıda yoxdur

yazısı səh.10-də

Qalmaqalı kosmetoloqun daha bir qurbanı

yazısı səh.14-də

Bakı Beynəlxalq Avtovağzal-Xırdalan dairəsi bağlanacaq

yazısı səh.2-də

Ramazan ayının 29-cu günü

İftar 20.29 (QMI)

29-cu günün duası: "İlahi, bu gün mənə Öz rəhmətinlə əhatə et! Belə bir gündə işlərimin uyğun olmağını və hər bir azgınlıqdan qorunmağı mənə nəsib et! Mənim qəlbimi şübhəli işlərdən, qaranlıq yollardan və töhmət gətirən əməllərdən pak et! Ey mömin bəndələrinə rəhm edən Allah!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey başıslayan Allah, günahlarımı başıslə".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Qərbi qonşumuzdan gözlənilməz de-marş

TİFLİSDƏN BAKI VƏ ANKARAYA QARŞI ERMƏNİ GEDİŞİ - NONSENS

Gürcüstan rəhbərliyinin TANAP-ın açılış mərasimində qatılmamasının sirri; Tiflis "oturduğu budağı" niyə kəsir? Gürcüstan XİN-dən müəmmalı mövqe...

nval.az

yazısı səh.8-də

Etibar Məmmədovun ilginç qiyam iddiaları aranı qatdı

AMİP lideri: "Prezident dedi ki, xəbərim yoxdur..."; "İsa Qəmbər istefa ərizəsini mənim qardaşımın evində yazıb"; **Pənah Hüseyn E.Məmmədovu hərbi sirləri açmaqda suçladı: "O və partiyası 4 iyun qiyamına görə məsuliyyətlərini kənara qoya bilməzlər"** yazısı səh.5-də

Sərdar Cəlaloğlunun konfederasiya təklifi qalmaqal yaratdı

yazısı səh.4-də

İradə Cavadova:
"Görünür, vəkillik fəaliyyətim kiməsə sərf etmir"

yazısı səh.10-də

Vahid Əhmədovdan hakimiyyətə Rəsulzadə, Elçibəy və Nuru Paşa müraciəti

yazısı səh.7-də

İki nazir razılaşma protokolu imzaladı

Sərnişin və yük daşımaları sahəsində vergilərin tam həcmdə yığılmasına nəzarət gücləndirilir

“17-ci Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat, Tranzit və Logistika” və “8-ci Xəzər Beynəlxalq Yol İnfrastrukturu və İctimai Nəqliyyat” sərəgiləri çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi ilə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi arasında iki razılaşma protokolu imzalanıb.

Vergilər Nazirliyi və Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyindən “APA-Economics”ə verilən məlumata görə, vergilər naziri Mikayıl Cabbarov və nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadənin imzaladığı protokollar avtomobil nəqliyyatı ilə beynəlxalq daşımalar istisna olmaqla sərnişin və yük daşımaları sahəsində vergilərin yığılması və mobil cihazların qeydiyyatına alınması ilə bağlı əməkdaşlığı müəyyən edir.

Avtomobil nəqliyyatına aid razılaşma protokolunun imzalanmasında əsas məqsəd müasir informasiya kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etməklə avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımaları sahəsində tənzimləmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi, daşıyıcılar arasında sağlam rəqabət mühitinin formalaşdırılması, eyni zamanda vergilərin tam həcmdə və vaxtında yığılmasının təmin olunması sahəsində iki dövlət orqanı arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsidir.

Digər protokol isə fərdi qaydada və gömrük bəyannaməsini təqdim etmədən fiziki şəxslər tərəfindən ölkəyə gətirilən mobil cihazların qeydiyyatına alınmasını və bu prosesə birgə nəzarət mexanizmlərini, habelə bu məqsədlə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı fəaliyyət istiqamətlərini müəyyən edir.

Protokolların imzalanması mərasimində bildirilib ki, qeyd olunan sahələr üzrə birgə əməkdaşlıq səmərəliliyini artırılmasına xidmət edəcək.

Ailə qurduqları gün qəzaya düşüb öldülər - qandonduran həyat hekayəsi

İyunun 12-də səhər saatlarında Bakı şəhərinin Qaradağ rayonu ərazisində 3 nəfərin ölümü ilə nəticələnən dəhşətli yol qəzası ilə bağlı bəzi məqamlar üzə çıxıb.

Lent.az xəbər verir ki, saat 06:10-da Hacı Zeynalabdin Tağıyev qəsəbəsi ilə Sahil qəsəbəsinə birləşdirən yolun 5-ci kilometrliyində - Müşfiqabad qəsəbəsində 50 DF 025 nömrəli “KamAZ”la toqquşan “Vaz 2106” markalı, 90 FO 643 dövlət qeydiyyat nişanlı minik avtomobili Şəmkirdən gəlirmiş. Belə ki, Xaçmaz rayon sakini, 1967-ci il təvəllüdü Şahmuradov Rahid İmadəddin oğlu minik avtomobili ilə Şəmkirdən qayıdarkən sübh saatlarında qəzaya düşüb.

Bildirilir ki, Rahid Şahmuradov Xaçmazda yaşayırmış və bir müddət əvvəl onun həyat yoldaşı vəfat edib. Bu yaxınlarda qohumları onu yenidən evlənməyə razı salıblar və 51 yaşlı kişi Şəmkirdə yaşayan, həyat yoldaşından ayrılmış 31 yaşlı İsmaylova Gülnar Zəbir qızı ilə ailə qurmağa qərar verib. Bu məqsədlə R.Şahmuradov 3 gün əvvəl Şəmkirə gedib və G.İsmaylova ilə ailə qurub. Dəhşətli hadisə isə onlar birgə yaşayışa qərar verib, Şəmkirdən Xaçmaza qayıdarkən baş verib. Maşınla Bakıya daxil olmadan Quba-Xaçmaz istiqamətinə daha qısa getməyə imkan yaradan yola daxil olan R.Şahmuradov 5-ci kilometrlikdə avtomobili Taleh Ağayevin sürdüyü “KamAZ”a çırpıb. Zərbənin gücündən sürücü ilə yanaşı, yeni ailə qurduğu G.İsmaylova və qadının 4 yaşlı övladı İsmayilov Mustafa Saleh oğlu hadisə yerində vəfat edib.

Faktla bağlı DİN-in Baş İstintaq və Təhqiqat İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətdə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Prezident Ramazan bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik etdi

Prezident İlham Əliyev Ramazan bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqını təbrik edib.

APA-nın məlumatına görə, təbrikdə deyilir:

“Hörmətli həmvətənlər!

Müqəddəs Ramazan bayramı münasibətilə sizi və dünyanın müxtəlif guşələrində yaşayan bütün soydaşlarımızı ürəkdən təbrik edir, hər birinizə ən səmimi arzu və diləklərimi yetirirəm.

İlahi hikmətlər xəzinəsi Qurani-Kərim “on bir ayın sultanı” sayılan mübarək Ramazan ayında nazil olmuşdur. Müsəlmanlar bu ayda Uca Yaradan qarşısında vicdani borcunu yerinə yetirmək fərsəti əldə edir, mənəvi-ruhi kamilliyin nəfs üzərində qələbə sevincini yaşayırlar.

Oruculuq mərasimləri hər il cəmiyyətimizdə humanizmin, birlik və bərabərliyin təntənəsinə çevrilir. Bu mübarək ayda xalqımızın və dövlətimizin əmin-amanlığı və tərəqqisi naminə edilən bütün dua və diləklərlə həmrəy olduğumu bildirir, Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş

qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə minnətdarlıqla yad edirəm.

Əlamətdar haldır ki, builki Ramazan günləri müsəlman Şərqiində ilk dünyəvi demokratik dövlət olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubiley təntənələri ilə bir vaxta təsadüf edir.

Müstəqil dövlətçiliyimizin bərpasından sonra ölkədə müterəqqi islami dəyərlərin bərqərar edilməsi cəmiyyətimizin mənəvi-əxlaqi yüksəlişinə təkan vermiş, öz milli köklərinə daim sadiq qalan xalqımızın bütövlüyünü, vətəndəşliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş

lət müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi uğrunda Azərbaycanın oğul və qızlarının sarsılmaz mübarizə əzmi və yüksək vətənpərvərliyi tarixi ənənəyə və milli-mənəvi dəyərlərə bağlılığın bariz nümunəsidir.

Əziz bacı və qardaşlarım!

Könül xoşluğu ilə yola saldıığımız Ramazan ayı artıq başa çatır. Bu əziz bayram günlərində bir daha etdiyiniz dua və niyyətlərin Ulu Tanrı dərğahında qəbul olunmasını arzu edir, ailələrinizə xoşbəxtlik, süfrələrinizə xeyir-bərəkət diləyirəm.

Ramazan bayramınız mübarək olsun!”

Uşaq bağçasında körpələri döyən tərbiyəçi tutuldu

Bakının Yasamal rayonunda yerləşən “Kids Studio” adlı özəl uşaq bağçasında tərbiyəçinin azyaşlılarla qəddar rəftarı ilə bağlı cinayət işi başlanılıb.

DİN-in mətbuat xidmətinin əməkdaşı Orxan Mənsurzadə virtualaz.org-a bildirib ki, tərbiyəçi Firuzə Tağıyeva saxlanılıb: “Yasamal Rayon Polis İdarəsinin istintaq şöbəsində faktla bağlı cinayət işi başlanılıb. Tərbiyəçi Firuzə Tağıyeva şübhəli şəxs qismində saxlanılıb, hazırda cinayət işi üzrə zəruri istintaq tədbirləri davam etdirilir”.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 133-cü (əzab vermə) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

Qeyd edək ki, sosial şəbəkələrdə yayılan daxili videomüşahidə kameralarının çəkdiyi görüntülərə əsasən

Firuzə Tağıyeva

tərbiyəçi azyaşlıları döyür, döyməklə də ürəyi soyumayıb divara çırpır, digər kobud rəftara yol verir.

Uşaq bağçası artıq fəaliyyətini dayandırıb. Əlavə edək ki, İqtisadiyyat Nazirliyindən verilən məlumata görə, bağça lisenziyasız fəaliyyət göstərmiş.

İşgəncələrə Qarşı Azərbaycan Komitəsinin nümayəndələri uşaq zorakılığında təqsirləndirilən saxlanılan tərbiyəçi ilə görüşüb.

Komitə sədri Tural Hüseynov APA-ya bildirib ki, komitənin əməkdaşları ilə birgə Yasamal Rayon Polis İdarəsinin müvəqqəti saxlanma yerində monitorinq keçirib.

Hüquq müdafiəçiləri orada uşaq zorakılığına görə tu-

tulmuş Firuzə Tağıyeva ilə görüşüblər: “**Firuzə Tağıyeva saxlanıldı və ona qarşı rəftardan heç bir şikayət etmədi. Lakin açıq-aşkar hiss olunurdu ki, strestədir və bu hadisəyə görə saxlanılması qəbul edə bilmir.**”

T. Hüseynov həmçinin F. Tağıyevanın törətdiyi əməldən peşmançılıq hissi keçirdiyini qeyd edib: “**Firuzə Tağıyeva bildirdi ki, uşağı döyməyib. Sadəcə, həmin uşaq nədinc olduğundan onu tənbeh edib və danlayıb. O, bu hərəkətdən də çox peşman olduğunu bildirdi. Qeyd etdi ki, özü də iki azyaşlı uşaq anasıdır və bu günə qədər çalışdığı tərbiyə müəssisələrində heç vaxt uşaqlara qarşı zorakılığa yol verməyib.**”

Kərə yağının gömrük rüsumu 10% endirilsə də, qiymətdə heç bir fərq olmayıb

“Kərə yağının qiymətinin baha olması gömrük rüsumu ilə bağlı deyil”.

“APA-Economics”in məlumatına görə, bunu Dövlət Gömrük Komitəsinin Maliyyə Tarif və Valyuta Nəzarəti Baş İdarəsinin gömrük tariflərinin tənzimlənməsi şöbəsinin rəisi Əzizağa Hüseynov bildirib.

O, xaricdən Azərbaycana gətirilən kərə yağlarının ölkə daxilində qiymətinin artırılması məsələsinə münasibət bildirib: “Kərə yağının qiymətində artım gömrük rüsumları ilə bağlı deyil. Biz kərə yağının rüsumunu 15 faizdən 5 faizə endirmişik. Ancaq kərə yağının qiymətində heç bir fərq olmayıb. Deməli, ölkəmizdə bu cür malların qiyməti gömrük rüsumu ilə əlaqəli deyil”.

Bakı Beynəlxalq Avtovağzal-Xırdalan dairəsi bağlanacaq

İyunun 16-dan Bakı-Quba-Rusiya ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 6-11-ci km-lik hissəsində (Bakı Beynəlxalq Avtovağzal-Xırdalan dairəsi) hər iki istiqamət üzrə asfalt-beton örtüyünün yenilənməsi işlərinə başlanılacaq.

Bu barədə “Report”a Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən (AAYDA) məlumat verilib.

Bu səbəbdən yolun sözügedən hissəsində işlər aparılan zolaqlar üzrə yol bağlanmadan hərəkət hissə-hissə qismən məhdudlaşdırılacaq. Hərəkətin hissə-hissə qismən məhdudlaşdırılması təmir işləri bitənə qədər tətbiq ediləcək.

Sürücülərdən Bakı-Quba-Rusiya Federasiyası ilə dövlət sərhədi avtomobil yolunun 6-11-ci km-lik hissəsində sıxlığın yaranmaması üçün öncədən hərəkət istiqamətlərinə uyğun alternativ yollardan istifadə etmələri tövsiyə olunur. Bundan başqa, təmir işləri aparılan müddətdə sözügedən ərazidə hərəkətdə olarkən sürücülərdən diqqətli olmaları, müvəqqəti yol nişanlarına və yol hərəkəti qaydalarına riayət etmələri xahiş olunur.

İyunun 13-də Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin görüşü olub.

“Report” Rusiya KİV-inə istinadən xəbər verir ki, görüş Kremldə keçirilib.

Dövlət başçıları görüşdə çıxış ediblər.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin dövlətimizin başçısını salamlayaraq deyib:

- Hörmətli İlham Heydər oğlu, Sizi görməyimə çox şadam. Ümidvaram ki, Moskvada vaxtınızı səmərəli və maraqlı keçirəcəksiniz. Ona görə maraqlı keçirəcəksiniz ki, oyun gözəl olacaq. Ona görə səmərəli keçirəcəksiniz ki, çoxsaylı ölkələrdən çoxlu həmkarlarımız gəlib, hamı ilə söhbət etmək, görüşmək, kiminsə tanış olmaq imkanı var. MDB üzrə ən yaxın həmkarlarımızla cari məsələlər barəsində informasiya mübadiləsi aparmaq da mümkün olacaq.

Bizim ikitərəfli münasibətlərimizə gəldikdə isə avqustun 30-da Sizin Rusiyaya səfərinizin gedişində həmin münasibətləri hərərəfli və dərinləndirmək üçün müzakirə edəcək, bununla məşğul olacağımız. O vaxta qədər isə həmkarlarımız işləyəcək və Sizin Rusiyaya səfərinizi hazırlayacaqlar.

Lakin artıq indidən demək olar ki, bizim münasibətlərimiz inkişaf edir, özü də çox uğurla inkişaf edir. Ötən il ərzində bizdə əmtəə dövriyyəsinin artımı 34,4 faiz, bu ilin birinci rübü ərzində isə daha 19 faizə yaxın olub. Yeni bu, çox yaxşı artım tempidir və biz bunu dəstəkləməliyik.

Siyasi məsələlərə gəlincə, burada da vəziyyət sabitdir. Parlamentlərin, ictimai təşkilatların xətti ilə daim əlaqə saxlanılır, humanitar əlaqələr inkişaf edir.

Sizi görməyimə çox şadam. Xoş gəlmisiniz!

Daha sonra Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev çıxışında deyib:

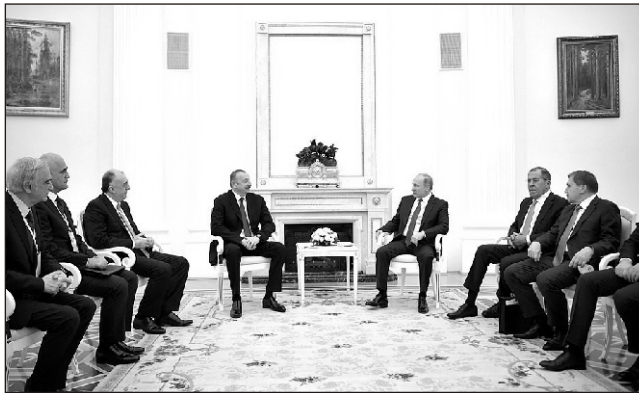
- Sağ olun, hörmətli Vladimir

Düşünürəm ki, bizim daimi xarakter daşıyan müntəzəm əlaqələrimiz münasibətlərimizə böyük təkan verir. Biz bunun yaxşı nəticələrini görürük. Bizim qarşılıqlı siyasi fəaliyyətimiz çox yüksək səviyyədədir. Biz etibarlı dostlar və tərəfdaşlar, strateji tərəfdaşlarıq. Siz qeyd etdiyiniz kimi, iqtisadi sahədə dinamika ötən il də, bu il də çox müsbətdir. İqtisadi əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair planlar var. Biz “Şimal-Cənub” layihəsinin həyata keçirilməsinin artıq konkret nəticələrini görürük. Artıq Azərbaycan vasitəsilə Rusiyadan yükləmələr artır, bu da bizim fəaliyyətimizin müsbət nəticəsidir. Hesab edirəm ki, bütün sahələrdə, humanitar sahədə bizim münasibətlərimiz, ümumiyyətlə, nümunəvidir. Belə ki, yaxşı dinamikaya, yaxşı nəticələrə nail olduğumuzla görə şadam və gələcəyə, əlaqələrimizin möhkəmlənməsinə ümidlə baxırıq.

Azərbaycan və Rusiya prezidentləri görüşdü

Prezident İlham Əliyev: “Azərbaycan və Rusiya iqtisadi əməkdaşlığı genişləndirməyi planlaşdırır”

Vladimiroviç. İlk növbədə, Sizi ötən dövlət bayramınız - dünən (sırağün-red.) qeyd olunmuş Rusiya Günü münasibətilə təbrik etmək istədim. Futbol üzrə dünya çempionatına hazırlığın uğurla başa çatması münasibətilə də təbrik etmək istəyirəm. Bu, dünyanın əsas idman hadisəsidir. Əminəm ki, çempionatın özü də çox uğurla keçəcək, bütün qonaqlar razı qalacaqlar.

Bizim münasibətlərimizə gəldikdə, mən də onların inkişafından məmnun olduğumu bildirmək istədim. Avqustun sonunda Rusiyaya səfərə dövlətinizə görə təşəkkür etmək istədim. Lakin bu gün də bizim kifayət qədər geniş gündəliyimizdəki cari məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparmaq üçün yaxşı imkan var.

Devlətinizə görə bir daha sağ olun.

Qeyd edək ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev iyunun 12-də Rusiyaya işgüzar səfərə gedib. O, iyunun 14-də “Lujniki” stadionunda keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatının təntənəli açılış mərasimində iştirak edəcək.

☐ Musavat.com

Gömrük Komitəsi media ilə sıx əməkdaşlığa başladı

Gömrükçülərimiz 4 milyon dollara yaxın maliyyə vəsaiti müsadirə ediblər

İyunun 13-də Dövlət Gömrük Komitəsi jurnalistlər üçün “Azərbaycan gömrüyü - bu gün və sabahın çağırışları” mövzusunda seminara start verib.

Musavat.com-un məlumatına görə, seminarda Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov, “APA Holding”in prezidenti Vüsalə Mahirqızı, “Trend” İnformasiya Agentliyinin baş direktorunun müavini Arzu Nağıyev, Gömrük Komitəsinin müvafiq strukturlarının rəhbərləri və jurnalistlər iştirak edib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev çıxış edərək bildirib ki, seminar gömrük və media münasibətlərinə təkan verəcək: “İqtisadiyyatın inkişafında və fiskal siyasətin formalaşmasında gömrük xidmətinin rolu böyükdür. Dövlət Gömrük Komitəsinin iş prinsipi media ilə açıq və şəffaf əməkdaşlıq etməkdir. İnanıram ki, bu seminardan sonra jurnalistlərin gömrük xidməti haqqında məlumatları daha da təkmilləşdiriləcək. Gömrük xidməti il ərzində sərhəd keçid məntəqələrində 5.4 milyon insana xidmət göstərmişdir. İstəyirik ki, media əməkdaşları gömrük xidməti orqanlarının fəaliyyəti ilə yaxından tanış olsun. Bu seminarın hər iki tərəf üçün faydalı olacağına inanıram. Gömrük xidməti jurnalistlərə ehtiyac duyulan imkanlar yaradacaq ki, onlar özlərini bir günlük də olsa gömrükçü kimi hissə edə bilsinlər. Jurnalistlər təkə Gömrük Komitəsinin müəyyən etdiyi vaxtlarda yox, istənilən vaxt gömrük orqanlarının fəaliyyəti ilə tanış ola biləcəklər.”

Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov seminarın həm gömrük orqanları, həm də ictimaiyyət üçün əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıb: “Çünki gömrük orqanlarının gördüyü işlərin təbliğinə ehtiyac var, eyni zamanda bu, ictimaiyyət üçün də maraqlıdır. Bu seminar jurnalistlərin ana problemi olan ixtisaslaşma məsələsinin həllinə də dəstək olacaq.”

“APA Holding”in prezidenti Vüsalə Mahirqızı bildirib ki, medianın özü bu sahədə bilgilərə malik olmalıdır: “İndiyədək gömrük sahəsinin işiqləndirilməsində müəyyən çatışmazlıqlar var idi. Bu seminardan sonra bütün bu kimi problemlər aradan qaldırılacaq.”

Arzu Nağıyev Gömrük Komitəsinin ölkə başçısının tapşırıqlarının yerinə yetirilməsində, habelə dövlət büdcəsinin formalaşmasında mühüm rol oynadığını vurğulayıb.

Tədbirin gedişində bildirilib ki, 2016-cı ildən bu ilin may ayına kimi 19 min 346 hüquq pozma faktı aşkarlanıb.

Bunu Dövlət Gömrük Komitəsinin Gömrük sahəsində hüquqozmalarla qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəis müavini Güloğlan Muradlı bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu günə qədər 4 ton 549 ton narkotik müsadirə edilib ki, bunun da 1 ton 877 kiloqramı heroin olub.

Bundan başqa, 2016-cı ildən may ayına qədər ölkədə 3 milyon 742 min ABŞ dolları, 465 min avro, 4 kiloqrama yaxın qızıl və 50 kiloqramdan çox gümüş müsadirə olunub.

Baş idarə rəisinin müavini onu da qeyd edib ki, əvvəlki illərdə qara kürü qaçaqmalçılığının da qarşısı alınıb. Lakin son illərdə qara kürü aşkarlanıb.

Bu ilin 5 ayı ərzində Dövlət Gömrük Komitəsi dövlət büdcəsi qarşısındakı öhdəliklərini artıqlaması ilə yerinə yetirib.

Bu haqda isə DGK-nın Maliyyə Tarif Valyuta Nazareti Baş İdarəsinin gömrük tarifləri tənzimlənməsi şöbəsinin rəisi Əzizəğa Hüseynov komitənin seminarında məlumat verib.

Şöbə rəisi bildirib ki, komitə dövlət büdcəsinə 964 milyon 710 min manat plan-proqnoz tapşırığına qarşı 1 milyard 325 milyon 640 min manat vəsait toplayaraq ödəyib.

Qeyd edək ki, Dövlət Gömrük Komitəsinin dövlət büdcəsinə 2018-ci ilə plan-proqnoz tapşırığı 2 milyard 430 milyon manatdır.

☐ Ləman MUSTAFAQIZI,
Musavat.com

Nazirlərin mətbuat konfransı ənənəsi bərpa olunacaqmı...

Mübariz Əhmədov: “Müasir dünyanın işi informasiya üzərində qurulub

Uzun müddətdir ki, Azərbaycanda hansısa nazirin mətbuat konfransı təşkil edib, jurnalistlərin qarşısına çıxması müşahidə olunmur. Nazirlər, yüksək rəngli məmurlar yalnız hər hansı bir beynəlxalq və ya ölkə miqyasında önəmli tədbirlər ərəfəsində jurnalistlərlə rastlaşırlar. Bu zaman da onlardan çox az bir qismi mətbuat nümayəndələrinin qarşısına çıxıb, suallara cavab verirlər.

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) vaxtilə öz qərargahında nazirlərin, komitə sədrlərinin mətbuat konfranslarını təşkil edirdi. Jurnalistlər bu cür tədbirlərdə onları maraqlandıran sualların heç olmasa, bir hissəsinə cavab ala bilirdilər.

Həmçinin ölkədə baş verən, aktual olan məsələlərə aidiyyəti şəxslərin, aidiyyəti qurumların birinci şəxslərinin mövqələrini alırdılar. Uzun müddətdir ki, hakim partiya da bu kimi tədbirləri dayandırıb. Məsələ ilə bağlı münasibət almaq üçün Yeni Azərbaycan Partiyasının mətbuat xidməti ilə əlaqə saxlamağa cəhd etdik. Lakin cavab ala bilmədik.

Nazirlərin mətbuat konfransının təşkili ilə bağlı “Yeni Musavat” qəzetinin daha öncə göndərdiyi sorğuya YAP-in mətbuat xidmətindən bildirilmişdi ki, ayrı-ayrı struktur rəhbərlərinin, komitə sədrlərinin, nazirlərin YAP-in qərargahında mətbuat konfranslarının keçirilməsi ideyası ilə YAP rəhbərliyi tərəfindən gəlmişdi: “Bu təşəbbüs aidiyyəti qurumların rəhbərləri tərəfindən çox müsbət də qarşılanmışdı. Bu təşəbbüs də reallaşdı və qarşıya qoyduğumuz məqsədə nail ola bildik. Qarşıya qoyduğumuz məqsəd ondan ibarət idi ki, medianın informasiyaya əlçatanlığı asanlaş-

sın. YAP bu təşəbbüsü irəli sürən ərəfədə Azərbaycanda informasiya vasitələrinin nümayəndələrinin rəhbər şəxslərə, strukturların birinci şəxslərinə çıxışları indiki qədər asan deyildi. Bir qədər informasiya qıtlığı yaşanırdı. Ona görə də YAP kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri ilə rəhbər şəxslər arasında bir növ vasitəçi missiyasını üzərinə götürdü. Qarşıya qoyduğu məqsədə də nail ola bildi. Biz hesab etdik ki, artıq kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri ilə müxtəlif strukturların birinci şəxsləri

arasında bu əlaqəni qura bilməyəcək. KİV-lərin bu şəxslərə çıxışını təmin edə bilməmişik. Bu informasiya qıtlığını aradan qaldıra bilməmişik. Ona görə də artıq bu cür mətbuat konfranslarının keçirilməsinə lüzum yoxdur”.

“Yeni Musavat”a danışan politoloq Mübariz Əhmədovlu bildirib ki, görünür, nazirlər mətbuat konfransı keçirmələri üçün zəruri ehtiyac görmürlər:

“Müasir dünyanın işi informasiya üzərində qurulub. Bir neçə nazir də gəncdir. Nəzərə alınmalıdır ki, ölkə prezidenti seçkilər dövründə ortaya yeni strategiya qoydu. Gənc nazirlərin təyinatı da yeni strategiyaya uyğun olaraq dəyişib. Düşünürəm ki, müəyyən qədər dövr lazımdır. Yəqin ki, yaxın zamanda biz YAP-in bir zamanlar başladığı ənənənin yeni formasını görərik və bizim gənc nazirlər çox böyük həvəslə xalqa, dünyaya informasiya çatdırmaq işini quracaqlar. Eləcə də gənc nazirlərimizin gördüyü iş, digər nazirləri də həvəsləndirəcək”.

☐ Əli RAİS,
“Yeni Musavat”

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu nun Türkiyə-Azərbaycan konfederasiyası yaradılması təklifi yenidən gündəmə gəlib. Partiya sədri prezident seçkiləri ərafında belə bir təkliflə çıxış etmişdi.

ADP rəhbərinin konfederasiya təklifi daha çox tənqid olunur. Öncə eks-prezident Ayaz Mütəllibov bu məsələyə sərt münasibət sərgiləyərək, siyasətçi barəsində ağır ifadələr işlədib.

Sitat: "Bu cür məsələlərin ortaya atılmasına heç bir lüzum yoxdur. Azərbaycan müstəqil dövlətdir. Bu müstəqilliyi qan bahasına əldə etmişik. Konfederasiyaya gedən ölkələr az keçmir ki, müstəqillik üçün həsəd aparırlar. Mən bu cür təkliflərin qəti əleyhinəyəm. Ümumiyyətlə, müxalifət adını daşıyan siyasətçilər bu cür məsələlərə baş qoşmamalıdır. Müxalifət nümayəndələri, o cümlədən Sərdar Cəlaloğlu Allaha şükür etsin ki, onlar müstəqil Azərbaycan dövlətində yaşayırlar. Bu, qudurğanlıqdır. Mən bu cür təklifləri qeyri-ciddi hesab edirəm... Vaxtilə prezident olanda, mənə qarşı bir neçə cəbhə açılmışdı. Onlardan biri də Sərdar Cəlaloğlunun yer aldığı cəbhə idi. Xalq Cəbhəsinin nümayəndəsi kimi Sərdar Cəlaloğlu mənə qarşı çıxışlar edirdi. Sərdar Cəlaloğlunu və onun qardaşı Qurban Məmmədovu tanıyıram. İndi onun qardaşı da xaricdən Azərbaycan əleyhinə elə çıxışlar edir ki, adam tam qalır. Başqa hakimiyyət olsaydı, Sərdar Cəlaloğlu və qardaşı kimi adamlara bu qədər humanist ol-

Sərdar Cəlaloğlunun konfederasiya təklifi aranı qatdı

ADP sədri: "Mən bəhanəyəm, bu adamlar Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrini vururlar"

mazdı. Bu hakimiyyət onun çox hərəkətlərinə dözümlü yanaşır.

Heç kəsə imkan vermək olmaz ki, çıxıb Azərbaycan əleyhinə danışsın. Mən də uzun müddət mühacirətdə yaşamışam. Ancaq bir nəfər belə deyə bilməz ki, nə vaxtsa çıxıb ölkəmin əleyhinə danışmışam. Hesab edirəm ki, iqtidar nümayəndələri də onun bu cür çıxışlarına irad tutmalıdır".

Ardınca AMİP lideri Etibar Məmmədov da müzakirələrə qoşularaq, S.Cəlaloğlunun bu təklifinin dövlətçiliyə zidd olduğunu bildirib: "Bu gün Sərdar Cəlaloğlu belə deyəndə, başqaları

da "Rusiyaya, İrana birləşək" deyəcək. Azərbaycan müstəqil dövlətdir və əsl siyasətçilərin də vəzifəsi bu dövlətin müstəqilliyinin qorunmasında iştirak etməkdir. Sərdar Cəlaloğlunun bu təklifi çox zərərli, dövlət buna imkan verməməlidir. Biz siyasətçilər bu dövlətin müstəqilliyinin qorunması və inkişaf etdirilməsinə çalışmalıyıq. Daha harasa birləşmək haqqında fikirləşməliyik".

Vəhdət Partiyasının sədri, deputat Tahir Kərimli də konfederasiya təklifinə münasibət bildirərək, A.Mütəllibovun fikirlərini dəstəkləyib: "Mən bu məsələ

ilə bağlı Ayaz Mütəllibovun fikirlərini tam dəstəkləyirəm. Vaxtilə Sərdar Cəlaloğlu və digərləri Ayaz Mütəllibovu müstəqilliyimizə qarşı olmaqda ittiham edirdi. Amma indi Ayaz Mütəllibov həmin adamları haqlı olaraq ittiham edir. Azərbaycanın suverenliyini zəiflətmək yolverilməzdir. Türkiyə nə qədər qardaşımız, dostumuz da olsa, bu cür addımlar atmaq doğru olmaz. Sərdar Cəlaloğlunu bu cür hərəkətlərdən daşınmağa çağırıram".

Deputat Tahir Rzayev isə ADP sədrini "təxribatçı" adlandırıb.

S.Cəlaloğlu barəsindəki fikirlərlə bağlı "Yeni Müsavat" açıqlamasında həmin fikrin sahiblərini Rusiyanın əlaltısı olmaqda ittiham etdi: "Bu təklifi 3 ay öncə səsləndirmişdim. İndi nə baş verir? Nədən Ayaz Mütəllibov, Tahir Kərimli, Etibar Məmmədov üç ay susdular, son üç gündə bir-birlərinin ardınca reaksiya verməyə başlayıblar? Bunun çox incə bir səbəbi var. Son üç gündə baş verən mühüm bir hadisəyə nəzər salaq. Prezident İlham Əliyev Türkiyəyə gedib, orada TANAP-ın açılışında iştirak edib, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı dünyaya bir daha bəyan edilib. Heç kəsdə şübhə doğurmur ki, TANAP-ın açılışı,

bu qardaşlıq münasibəti Rusiyanın maraqlarına ziddir. Ona görə də ruspərəst qüvvələr, hakimiyyətdə Rusiyanın maraqlarını ifadə edənlər prezidentin Türkiyədə verdiyi bəyanatların sosial sifariş olmadığı, hakimiyyətdəkilərin hamısının belə düşünmədiyi görüntüsünü yaratmaq üçün xüsusi bir kampaniya təşkil ediblər. Hədəf kimi məni götürüblər, amma Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrini vururlar. Etibar Məmmədov deyir ki, Sərdar Cəlaloğlu belə deyirsə, sabah başqa birisi Rusiya və İrana birləşməyi deyəcək. Əvvəla, Rusiya ilə bağlı Qüdrət Həsənzadə uzun illərdir deyir ki, biz Avrasiya, Gömrük İttifaqına getməliyik. Digər ruspərəst qüvvələr də açıq şəkildə Rusiya mövqelərini ifadə edirlər. Deputat Arif Rəhimzadə yaxınlarda dedi ki, Azərbaycan dövlətini Rusiya yaradıb, ona bəcləyib. Etibar Məmmədov görə, Türkiyə ilə Azərbaycan ərazilərini işğal edən Rusiya və Ermənistanla əlaqələr quran İran eynidir. Bu şəxs Türkiyənin bizə görə ermənilərlə əlaqələri kəsdini, dünyada qınağa məruz qaldığını sanki unudub. Etibar Məmmədov üçün Türkiyə, Rusiya və İran eynidir. O fikri yeritməyə çalışır ki, Türkiyə ilə belə bir ittifaq qurularsa, Rusiya və

İranla da qurulmalıdır".

ADP sədri onu da qeyd etdi ki, təklifinə qarşı çıxanlar bu konfederasiyanın nə olduğunu anlamırlar: "Konfederasiya müstəqil dövlətlərin birliyidir. Məsələn, Avropa Birliyi konfederasiyadır. İndi birlik ölkələri müstəqilliklərini itiriblər? Etibar Məmmədov hər şeyi yaxşı bilir və anlıyır ki, Türkiyə-Azərbaycan konfederasiyası yaradılsa belə, kimsə İranda da belə bir ittifaqın yaradılması təklifi ilə çıxış etməyəcək. Bizim qardaş ölkə ilə belə bir konfederasiya yaratmışımız üçün kifayət qədər əsaslar var. Təklifim yeni deyil. Bunu Məhəmməd Əmin Rəsulzadə də, Seyid Cəfər Pişəvəri də istəyib. Vaxtilə Ayaz Mütəllibov deyirdi ki, Azərbaycan Rusiyanın bir quberniyası olmalıdır. İndi məni şəxs müstəqilliyin əleyhinə olmaqda ittiham edir. 20 Yanvar qırğınına tövə, rus qoşunlarını Bakıya dəvət edərək müstəqilliyimizin qarşısını almaq istəyən Ayaz Mütəllibov indi məni bu cür tənqid edir. Görün nə qədər gülünc bir vəziyyətdir. Aydın məsələdir ki, bu şəxslərin hamısı Rusiyaya bağlıdır. Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinə zərbə vurmaq istəyirlər. Mənə qarşı hücum edənlər siyasi maskalardır. Faktiki mənim fonumda Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinə qarşı çıxırlar. Təklifimə üç ay sonra ayırla reaksiya vermələri bunu göstərir".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Partiyalara üzvlüklə bağlı bəzi qadağalar aradan qaldırıla bilər

"Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna dəyişiklik edilməsi gözlənilir

"Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna dəyişikliklər edilə bilər. Bu təklifi Milli Məclisin 12 iyun iclasında YAP icra katibinin müavini, parlamentin ictimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov səsləndirib. S.Novruzovun sözlərinə görə, artıq vaxt yetişib ki, "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna bir çox maddələr üzrə dəyişiklik edək, qanunda siyasi partiyaların fəaliyyəti yüksək səviyyədə təsbit olunsun da qanunun 8-ci maddəsi kimlərin partiya üzvü olmasına bəzi maneələr yaradır.

Həmin maddəyə yenidən baxmağı təklif edən S.Novruzov qanunun maliyyə orqanları nümayəndələrinin siyasi partiya üzvü olmasına qadağa qoymasını doğru hesab etmədiyini söyləyib. Komitə sədri hesab edir ki, Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin üzvlərinə siyasi partiya üzvü olması ilə bağlı qadağa qoyulmamalıdır. "Onlar hansısa partiyanın üzvü olsa, nə baş verəcək ki? Bu qadağalar dəyişməlidir".

"Siyasi partiyalar haqqında" Qanun 1992-ci ildə qəbul edilib. Həmin vaxtdan qanuna 58 dəfə dəyişiklik edilib. "Siyasi partiyalar haqqında" Qanunun 8-ci maddəsi

siyasi partiyalara üzvlük məsələlərini tənzimləyir. Həmin maddəyə görə, heç kəs hər hansı siyasi partiya daxil olmağa və ya onun üzvlüyündə qalmağa məcbur edilə bilməz.

Qanun məhkəmə sədrinə, sədr müavininə və hakimlərə, ombudsmana, hərbi qulluqçulara, prokurorluq, ədliyyə, daxili iş-

lər, dövlət təhlükəsizliyi, xarici kəşfiyyat, sərhəd xidməti, gömrük, maliyyə, vergi, fəldəyərç rəhbərlik, fəvqəladə hallar, miqrasiya orqanlarının, dövlət mətbuatı orqanlarının işçilərinə siyasi partiya üzvü olmağa qadağan edir. İctimai televiziyanın Yayım Şurasının üzvləri, baş direktoru və onun müavinləri, Mərkəzi Bankın İdarə

Heyətinin üzvləri, din xadimləri də siyasi partiyalara üzvü ola bilməzlər.

Bəs qanuna YAP təmsilçisinin irəli sürdüyü dəyişiklik təklifi barədə müxalifət partiyaları hansı mövqedədir? Onlar da həmin qadağanın aradan qaldırılmasını vacib sayırlarmı?

AMİP katibi Əli Orucov "Yeni

Müsavat"a bildirdi ki, "Siyasi partiyalar haqqında" Qanunun 8-ci maddəsinə deyil, siyasi partiyaların dövlət büdcəsindən maliyyələşməsinə nəzərdə tutan 17-1-ci maddəsinə də düzəliş edilməsinə zərurət var. Çünki indi halda ölkənin əsas siyasi partiyaları dövlət büdcəsi tərəfindən maliyyələşmədən kənarda saxlanılıb ki, bu da nəticə etibarilə həmin partiyaların tam sıradan çıxması təhlükəsi yaradıb: "Onsuz da rəsmi ya qeyri-rəsmi, büdcə təşkilatları, hökumət və dövlət qurumları YAP-laşdırılıb. İctimai TV-yə müxalif düşərgənin yolu faktiki bağlıdır və s. Hər kəs də bilir ki, qanunda siyasi partiyaların üzvlüyünə bəzi vəzifəli şəxslərin, dövlət qurumlarının işçilərinin daxil olması qadağa olsa da onlar birtərəfli mövqelərini ortaya qoyublar. Bu baxımdan da hesab edirəm ki, "Siyasi partiyalar haqqında" Qanunda üzvlüklə bağlı qoyulan məhdudiyyətlər və qadağalar formal xarakter daşıyır. Ona görə də o cür qadağa yaradan maddələrin əhəmiyyəti itib".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, S.Novruzovun nəhayət müxalifətlə dalaşmağı kənara qoyub deputat və komitə sədri kimi Milli Məclisdə bu cür təkliflə çıxış etməsi sevindirici haldır: "Biz adətən hakimiyyət nümayəndələrindən qadağalarla bağlı dəyişiklik təklifləri eşitməyə alışmışıq. Bu dəfə Siyavuş müəllim bizi təəccübləndirməyə çalışıb, deyəsən. Ancaq bunu yəndə hər zamankı kimi heç də müsbət doğru addım hesab etmək olmaz. Belə ki, "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna təklif olunan təkliflər yalnız hakimiyyətə mane olan qadağaların aradan qaldırılma-ğa hesablanıb. Çünki partiyalılığa

qadağan edilən strukturların fəaliyyət sahəsi elədir ki, bu sahədə çalışan insanların partiya öhdəlikləri olmamalıdır. Çünki partiya üzvü olmaq artıq bəli dərəcədə siyasi maraqların təmsilçisi olmaq deməkdir. Yeni partiya üzvlərinin məqsədlərindən başlıcası öz partiyalarını hakimiyyətə daşımaqdır. Ancaq adları gətirilən qurumlara fikir versəniz gözlənilir ki, bu orqanların bəziləri birbaşa, bəziləri isə dolayısı ilə dövlət təhlükəsizliyinə məsulduurlar. Yəni onların hər hansı bir siyasi rəqabət və ya siyasi çekişmədə bitərəf deyil, siyasi partiya mövqeyi tutmaları artıq dövlət təhlükəsizliyinə birbaşa təhlükə yarada bilər. Odur ki, mən həmin qadağaların aradan qaldırılmasının qəti əleyhinəyəm. Əgər Siyavuş müəllim həqiqətən də partiyaların Azərbaycan siyasi həyatında rolunu, gücünü artırmaq istəyirsə, o zaman mən "Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna əlavə və dəyişiklikləri özümdə ehtiva edən kifayət qədər faydalı təkliflər göndərə bilərəm. Həmin təklifləri Milli Məclisdə irəli sürsələr siyasi partiyaların xeyrinə olar".

VİP sədri Əli Əliyev isə hesab edir ki, sözügedən qanuna siyasi partiyaların hər biri üçün faydalı olan dəyişikliklər edilməlidir. İrəli sürülən dəyişiklik təklifi isə əslində hakim partiyanın xeyrinədir. Çünki istər maliyyə orqanlarının, istərsə də siyasi partiya üzvlüyü qadağan olunan digər orqanların işçilərinin bu qadağalarla ləğv olunarsa, ancaq hakimiyyətdə olan partiya üzvlərinin olacağı bəllidir. Yəqin 700 min rəqəmini bir az da artırmaq istəyirlər.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

"Naxçıvan ətrafında bir ay öncə baş verən hadisələr bu günlərdə açıqlanır. Azərbaycan Naxçıvanda ümumqoşun ordusu saxlayır, həmçinin Türkiyənin müasir zərbə silahları burada mövcuddur. Görünür, hansısa planları var. Bununla yanaşı, təkə Naxçıvanda hərbi kontingentlə müqayisədə Ermənistanın buna alternativ güc formalaşdırma biləcəyi qeyri-realdır". Bunu Ermənistan Demokrat Partiyasının sədri Aram Sarkisyan deyib (publika.az).

Sarkisyan iddia edir ki, İrana qarşı ciddi sanksiyalar tətbiq ediləcəksə və bu ölkə daxildən qarışacaqsa, proseslər bütün regiona sıçrayacaq: "Region qarışacağı təqdirdə Azərbaycan firsətdən istifadə edərək, Dağlıq Qarabağın azad edilməsi istiqamətində hərəkət keçəcək. Digər tərəfdən, Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı aparılan danışıqlar dalana dirəndi və bu gün hərbi yol Bakı üçün əsas prioritetdir. Azərbaycan və Türkiyə ərazilərinin qaytarılması üçün birgə hərəkət ediləcəkdir". Erməni siyasətçi onu da qeyd edib ki, Naxçıvandan Türkiyənin ən ucaq nöqtəsinə dəmir yolu çəkilir: "Bu layihəyə əsasən dəmir yolu Bakı-Tbilisi-Qarsa birləşəcək, oradan da Avropaya çıxacaq. Bu, Azərbaycanla Türkiyənin regiondakı gələcək planlarından xəbər verir və bu planda Ermənistanı gözləyən böyük təhlükələr var".

"Ermənistan prezidenti Qarabağa səfərinin cavabını alacaq"

Aqil Abbas: "Aprel məğlubiyyəti ermənilərin növbəti məğlubiyyətinin yanında muştuluq olacaq"

Bu arada Azərbaycan ordusunun silah arsenalına İsrail və Belarus istehsalı olan yeni hərbi texnika və raket komplekslərinin əlavə olunması Ermənistanı təş-

vişə salıb. İrəvan Naxçıvan istiqamətindəki uğursuzluğu ört-basdır etməklə daxildəki etirazları söngitməyə çalışır. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşin-

yan özü etiraf edib ki, 15 min erməni gənc ordudan yayınıb və xaricə qaçıb. Baş nazir onların geri qayıtması ilə bağlı çağırış da edib. Ancaq erməni gənclər elə bir neçə gün əvvəl Xocavənd istiqamətində məhv edilən həmyaşıdlarının taleyindən ibrət dərsi götürərək çətin ki, fəlakətlər içərisinə yuvarlanan ölkəyə qayıtsınlar.

Üstəlik, İrəvan bütün davranışları ilə Azərbaycanı savaşa çəkir. İyunun 13-də Ermənistan prezidenti Armen Sarkisyan danışıqların pozulması istiqamətində növbəti addım atıb. Musavat.com erməni mediasına istinadən xəbər verir ki, erməni prezident dünən qanunsuz olaraq Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə gəlib. Bu həftə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrəri Ermənistanla gələcək. Belə bir ərafədə A.Sarkisyan Qarabağda peyda olursa, deməli, danışıqların nəticəsi bəri başdan bəllidir.

Deputat Aqil Abbas "Yeni

Musavat"a açıqlamasında əvvəlcə Naxçıvan istiqamətindəki uğurlu əməliyyata kölgə salmaq istəyənlərə ünvanlı fikirlərini bölüşdü: "Elə bil bu xalqın düşmənləri var. O istiqamətdə əldə etdiyimiz yüksəkliklərlə bağlı da bəzi iddialar səsləndirilir. Unutmaq olmaz ki, həmin yüksəklikləri düşməndən təmizləyərkən Adil Tatarov şəhid oldu. 110 kv.km ərazi düşməndən azad edilib. O hadisədən əvvəl Ermənistanın müdafiə və xarici işlər nazirləri Naxçıvan istiqamətindəki cəbhə xəttinə gəlmişdilər. Gəlib Naxçıvan istiqamətinə baxdılar, yekə-yekə danışdılar, çox keçmədi ki, cavablarını o cür aldılar". A.Abbas Ermənistan prezidentinin işğal altındakı Azərbaycan ərazilərinə səfərinin də cavabsız qalmayacağını söylədi: "Bu gün Qarabağda vəziyyət yaxşı deyil, orda da nə isə dəyişikliklər etmək istəyirlər. Ermənistan prezidenti də bu səfərinin cavabını alacaq. Bu mənim subyektiv fikrimdir, heç deputat kimi demirəm, bir qarabağlı yazıçı kimi deyirəm: bu yaxınlarda düşməni çox ciddi cavab alacaq. Aprel məğlubiyyəti ermənilərin budəfəki məğlubiyyətinin yanında muştuluq olacaq. Ayrı yol yoxdur".

Deputat bildirdi ki, artıq tor-

paqların təmizlənməsinin vaxtı yetişib. Lakin həmsöhbətimiz bir məqamı da vurğuladı: "Mənim həmişə dediyim bir söz var. Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilər Azərbaycan qanunlarına tabe olacaqsın, konstitusiyamızı qəbul edəcəksən, onlar orada yaşamağıdır, bu, onların haqqıdır. Biz faşist deyilik ki, hamını qıraq. Yaxud biz erməni deyilik ki, etnik təmizləmə aparacaq. Kim qanunlarımıza tabe olarsa, qalıb yaşayacaq, hətta deputat da seçilər, nazir də ola bilər, necə ki, əvvəllər olublar. Biz Dağlıq Qarabağdakı erməniləri erməni faşistlərinin əlindən təmizləyəcəyik. İkincisi, bəzən müharibə deyirlər, bu, müharibə deyil. Qardaş, müharibə iki dövlətin arasında olur. Amma daha sən terrorçulara, separatçılara qarşı mübarizə aparırsansa, bu, müharibə anlayışına uyğun gəlmir. Rusiya, Türkiyə, ya başqa dövlətlər antiterror əməliyyatları aparırlar, bu, müharibə deyil. Özü də Müdafiə Nazirliyi qarışmadan, ölkədə asayışı qoruyan təşkilat olaraq Daxil Qoşunlarımız Qarabağda antiterror əməliyyatı keçirə bilər. Necə ki, vaxtilə Daxili Qoşunlar əməliyyatları aparırdı. Minlərlə polisimiz Qarabağda şəhid olub, xeyli milli qəhrəman, qazi polisimiz var. Yeni Daxili Qoşunların köməyi ilə Qarabağı terrorçulardan təmizləməyə gücümüz çatır. Bərkə düşsə, təbii ki, Müdafiə Nazirliyi Daxili Qoşunlara kömək etməli, ölkənin müdafiəsində töhfəsini verməlidir. İstənilən halda düşməni cavabını alacaq".

□ Eİsəd PASASOY, "Yeni Musavat"

"Günnüt və Danzik kəndlərini bərpa etmək lazımdır" - keçmiş nazir

Fikrət Yusifov deyir ki, işğaldan azad olunmuş kənd bərpa olunsa, ora birinci köçənlərdən olacaq...

1992-ci ildə erməni silahlı birləşmələri tərəfindən işğal edilən Şərur rayonunun Günnüt kəndinin 26 ildən sonra Silahlı Qüvvələrimizin nəzarəti altına keçməsi hər birimizi qürurlandırdı. Yayılan video və fotokadrlardan da bəllidir ki, yurd həsrəti sona çatın kənd camaatı doğma yurdlarına qayıdıb, yaxınlarının məzarlarını ziyarət ediblər, Günnüt məzarlığında 26 ildən sonra ilk dəfə Quran oxunub.

Əslində bu şad xəbər may ayının üçüncü ongünlüyündə yayılmışdı. Lakin hərbi məsələ olduğundan bu hadisənin tirajlanması bir müddət gecikdi.

Ümumilikdə 11 min hektara yaxın ərazi nəzarət altına alınıb. Bu ərazinin isə 8 min hektardan artığı əkin üçün, xüsusilə dəmyə əkinçiliyi üçün yararlı ərazilərdir. Şərur rayonunun Günnüt kəndini nəzarətdə saxlamağa imkan verən, dəniz səviyyəsindən 1683 metr hündürlükdə yerləşən Qızılqaya yüksəkliyinin ən böyük strateji əhəmiyyəti isə İrəvan-Ye-xeqndzor-Gorus-Laçın-Xankəndi avtomobil yoluna orduya nəzarət etməyə imkan verməsidir. Ərazinin etibarlı müdafiəsi və təminat məqsədi ilə 50 km yeni yol çəkilmiş, 50 km-dən artıq yarasız yollar isə bərpa edilmişdir. Strateji əhəmiyyətli Arpaçay Su Dərya-

çasının Taktiki cəhətdən etibarlı mühafizəsinin təşkili üçün hakim yüksəkliklərdə yeni müdafiə mövqeləri qurulub.

Günnüt camaatı qüdrətli ordumuzun onlara bəxş etdiyi səvinc və xoşbəxtliyə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Günnüt bölgəsi ilə bağlı xə-

bəri eşitdikdə sabiq maliyyə naziri Fikrət Yusifovla ötənlik müasahibəmizi xatırladıq. Sabiq nazir müasahibə zamanı və diktofondan kənar söhbətimizdə vaxtilə Arpaçay ətrafında yaşadığından, bənd tikintisi ilə əlaqədar kəndlərinin köçürülməsindən danışmışdı və yurd həsrətindən bəhs etmişdi. Odur ki, sabiq nazir Günnüt qələbəsi barədə danışmağı zəruri saydıq.

F.Yusifov "Yeni Musavat"a açıqlamasında bildirdi ki, ordumuzun Günnüt əməliyyatı hər bir azərbaycanlıyı sevindirir: "Ancaq bu əməliyyat azad olmuş torpaqlarda doğulub boya-başa çatmış insanlar üçün qiymətli olmayan bir hədiyyədir. İndi bu insanlar yurdlarına dönüb illərlə məruz qaldıqları ayrılığa son verə biləcəklər. Bu əməliyyat nəticəsində bizim də yurd yerimiz ermənilərin nəza-

Fikrət Yusifov

rətindən tam çıxdı. Söhbət Şərur rayonunun Danzik kəndindən gedir. Bu kənd vaxtilə Arpaçay üzərində su anbarının tikintisi səbəbindən köçürülmüşdü. O zamanlar kəndin ziyalıları kəndi köçürmək əvəzinə, onu göl ətrafında daha münasib bir ərazidə yenidən salmaq barədə təkliflərə çıxış edirdilər. Lakin kənd sakinlərinin bu istəyi reallaşdırılmadı və onları Şərur rayonunun boş düzlərindən birinə köçürdülər. Bu köçdən sonra minlərlə hektar göllətrafi ərazilər ermənilərin istirahət yerinə çevrildi, onlar hətta bu torpaqlarda əkilib-becərməkdən belə çəkinmədilər. Bu hərəkətlər erməni həyasızlığının bariz nümunəsi idi". Bəs o zaman Azərbaycan tərəfi üçün belə bir seçim edib, əsas səbəb nə olub? F.Yusifov: "Mən bu sualı dəfələrlə su anbarının planlaşdırılması və kəndin köçürülməsinə qərar verilməsində bilavasitə iştirak etmişəm və o zamanlar yüksək vəzifə sahibləri insanlara ünvanlasam da, əsaslandırılmış bir cavab ala bilməmişəm. Ən "dolğun" cavab isə bu olub ki, biz sovetlər birliyində yaşadığımızdan belə böyük layihələr reallaşdırılarkən ərazi söhbətləri ön plana çıxırmırdı. Təəssüf ki, uzun zamanlar torpaqlarımızı parça-parça itirməyimizin kökündə elə belə "beynəlmiləl" baxışlar dayanıb. Torpaq - ərazi məsələləri gündəmə gələrkən, sovetlər birliyinin vahid ailə olduğuna inanıb, erməni xislətini dəyərləndirə bilməmişik. Ermənilər

isə bizim humanizminin ölçüyə gəlməyən genişliyindən bəs deyincə bəhələnilər".

Keçmiş nazir qeyd etdi ki, səhvləri düzəltmək heç vaxt gec deyil: "Bu gün tarixi məqam bizim xeyrimizə işləməyə başlayır. Bu, Ali Baş Komandanın qətiyyəti və ordumuzun cəsarətli addımları nəticəsində baş verir. Azad olunmuş torpaqlarda birmənalı olaraq köhnə yurd yerlərini bərpa etmək lazımdır. Bu sərəyaya ilk növbədə Şərur rayonunun Günnüt və Danzik kəndləri aiddir. Bu kəndlərin bərpa olunmasının strateji əhəmiyyəti işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərcanlının bərpa olunması qədər vacibdir. Naxçıvan Muxtar Respublikası rəhbərliyinin bu təşəbbüsünə çıxış edəcəyinə, ölkə prezidentinin isə bu təşəbbüsü dəstəkləyəcəyinə inanıram. Azad olmuş torpaqlarda köhnə kəndlərin öz adları ilə bərpası və yeni yaşayış məntəqələrinin salınması Naxçıvanın strateji mövqeyini bir qədər də möhkəmləndirəcək. İşğaldan azad edilmiş torpaqların 80 faizindən çoxunu da yaşadığımızdan belə böyük layihələr reallaşdırılarkən ərazi söhbətləri ön plana çıxırmırdı. Təəssüf ki, uzun zamanlar torpaqlarımızı parça-parça itirməyimizin kökündə elə belə "beynəlmiləl" baxışlar dayanıb. Torpaq - ərazi məsələləri gündəmə gələrkən, sovetlər birliyinin vahid ailə olduğuna inanıb, erməni xislətini dəyərləndirə bilməmişik. Ermənilər

□ Eİsəd PASASOY, "Yeni Musavat"

“Arif Rəhimzadənin ”Yeni Müsavat”dakı müsahibəsini oxudum. Tamamilə haqlı olaraq deyirik, Bakıda Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin, Əbülfəz Elçibəyin heykəlini qoymaq lazımdır. Mən Arif Rəhimzadəni kifayət qədər yaxşı tanıyıram, kifayət qədər təcrübəli şəxsdir. Onun fikirləri ilə tam razıyam”.

nünə. Biz digər bayramları da qeyd edirik. Amma dövlətimizin yaradılması, atributların qəbulu, həmçinin müstəqilliyimizin bərpasından sonra onların təkmilləşdirilməsi bu iki tarixi günə əlaqədardır. Çox ağır dövrdə dövlətimiz 23 ay fəaliyyət göstərmişdir. Dövlət qurucularının ilk vaxtlarda heç fəaliyyət göstərməyə yerləri də olmayıb. Tiflisdə dövlətimizi elan edən dəyərli insanlar sonra Gəncəyə köç

katının lideri Əbülfəz Elçibəyin heykəli olmasın? Bunlar Azərbaycanın müstəqilliyi uğrunda mübarizə aparmış insanlardır. Ümumiyyətlə, hər kəs çəkdiyi əziyyətlərə görə haqqını almalıdır”.

V.Əhmədov deputat həmkarları Qüdrət Həsənzadəyə və Fazil Mustafanın səsləndirdiyi təkliflərə də baxılmasını zəruri saydı. Xatırladaq ki, hər iki deputat Azərbaycanı erməni-bol-

şevik quldurlarından təmizləyən, Bakını işğaldan azad edən Qafqaz İslam Ordusunun rəhbəri Nuru Paşaya abidə qoyulması üçün müraciətlər ediblər.

Bu cərgədə Ermənistan da ola bilərdimi?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Ermənistanın baş naziri N.Paşinyanın parlamentə müzakirə üçün program təqdim etməsindən bəlkə də heç bir həftə də keçməyibdir. Biz sənədin müzakirəsinin detallarını bilmədik, nə qədər qərblə olsa da, erməni mətbuatı da bu haqda heç nə yazmadı.

Bəlkə də ona görə ki, özləri də bunu ciddi qəbul etmirlər, - ya onların da praktikasında belə şeylər birinci dəfə olur, ya da ki, Paşinyan hökumətini onun özündən fərqli olaraq erməni cəmiyyəti hələ ki əsl mandatlı kabinet kimi qəbul etmir.

Amma onda da, indi də bizi başqa detallar maraqlandırır. Düşünürük ki, erməni cəmiyyətinin detallarına qədər işlənmiş bir iqtisadi proqrama olmasa da, ölkənin siyasi və iqtisadi həyatının ən ümumi istiqamətlərini özündə ehtiva edən bir “yol xəritəsi”nə ehtiyacı var.

Fəqət, onda dedik və indi təkrar edirik ki, nə Paşinyan özü, nə də onun opponentləri bunu görmək istəmirlər. Bunların işi qaranlıq otaqda qara pişiyi axtarmağa bənzəyir, özü də elə bir otaqda ki, orada qara pişik heç vaxt yerli-dibli olmayıb.

Azərbaycansa elə bu günlərdə daha bir əfsanəni gerçək etdi. Zənnimizcə, ermənilər bundan ən azı iki mühüm nəticə çıxara bilərdi.

Birincisi, proqram xarakterli layihələr belə olur - “Əsrin müqaviləsi”ndə, Bakı - Tiflis - Ceyhan kəmərinin və Bakı - Tiflis - Qars dəmiryolu xəttinin çəkilişində hansı iradlar, şübhələr və tərəddüdlər səslənmirdi? Amma Bakı bir daha göstərdi ki, ciddi maraq, iradə və əzm olan yerdə hətta əfsanələri də gerçək etmək mümkün olur.

İkincisi, Azərbaycan növbəti dəfə regional əməkdaşlığın yüksək nümunəsini göstərdi. TANAP - ın açılışı zamanı ağılmızdan keçdi ki, görün, Ermənistanla düşünən varmı ki, bu cərgədə onların ölkəsi də ola bilərdi?

Bəli, ola bilərdi. Birincisi, Azərbaycan öz böyük tranzit layihələrinin ölkələr üzrə də diversifikasiya edilməsində maraqlıdır. Ermənistanla bu günə qədər davam edən konflikt müəyyən mənada Gürcüstana inhisarçı funksiya verdi, ona inhisarçı geoiqtisadi mövqelər qazandırdı.

Yox, biz bundan peşman deyilik, amma Ermənistan normal regional siyasət yürütsəydi tranzit xətlərinin bir hissəsi də oradan keçərdi. Fəqət, onlar bunu istəmədilər. Bu gün də guya “proqram” yazır və Azərbaycan və Türkiyə ilə indiki münasibətləri qorumaq şərti ilə ölkələrini iqtisadi cəhətdən inkişaf etdirəcək yollar axtarırlar...

Gülünc deyilmi? Bunlara deyilir ki, axtarmaq lazım deyil, hər şey göz önündədir, yetər ki, dönüb adam olasınız. Bunlara deyilir ki, istəyirsiniz lap iqtisadçı D.Əcəmoğlunu yox, M.Fridmanın və ya C.Keynsin özünü qəbirdən dirildib gətirin! Onlar da ilk növbədə Ermənistanın regional resurs və imkanlarını araşdıracaq, regional bazarı öyrənəcək, regional əməkdaşlıq potensialını bilməyə çalışacaqlar, çünki hər şey yaxınlıqdan, qonşulardan başlayır. Bu əlifbanı başa düşmək üçün doğrudanmı, böyük bir iqtisadçı olmaq və ya böyük siyasətçi pozası tutmaq lazımdır?

Mən bu N.Paşinyana baxıram, bu adam günü dağıda-düzdə, meşədə-çöldə keçən jurnalist - naturalistə bənzəyir, üstəlik, lap Lenin kimi bir kepka da tapıb özünə! Axı dərhal görünür ki, bu adamın böyük siyasətdən, xüsusən də ki, iqtisadiyyatın incə məsələlərindən xəbəri belə yoxdur.

O dəfə də yazdıq ki, o, özü də çox gözəl bilir ki, onun bu proqram məsələsi maskaradan başqa şey deyil, proqramı o hökumət təqdim edər ki, bunun üçün parlamentin mandatını alar, onun arxasında inhisarçı çoxluğu dayanar. Paşinyanın arxasında isə hələki küçə dayanıb və hər an küçə etirazlarının vektoru istiqamətini dəyişib Nikol müəllimin öz personasına qarşı yönəlib bilər, necə deyirlər, inqilabla əks-inqilab “siam əkizləri” kimidir, əks - inqilab kabusu daim inqilabı təqib edir...

Xüsusən də bir detal maraqlıdır ki, Paşinyan məqsədinə çatandan sonra küçə etirazlarını tamamilə özünə tabe etmək istəyir. Elə etmək istəyir ki, küçə etirazları yalnız onun işarələsi başlasın və yaxud da bitsin.

Amma belə olmur, çünki inqilab zamanı tək liderlərin məqsəd və gözləntiləri olmur, kütlənin də istək və arzuları olur. Paşinyan isə sanki onlara demək istəyir ki, mən məqsədimə çatdım, siz isə dağılışın evinizə, lazım olsa, sizi çağıraram...

Gülünlükdür, deyilmi? Axı məşhur bir məsələ də var; deyir ki, inqilab öz balalarını yeyir...

Vahid Əhmədovdan hakimiyyətə Rəsulzadə, Elçibəy və Nuru Paşa müraciəti

Deputat: “Hər kəs çəkdiyi əziyyətlərə görə haqqını almalıdır”

Milli Məclisin istiqalçı deputatı Vahid Əhmədov bu fikirləri “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi. Açıqlama və müsahibələrində daim milli dəyərlərimizə qiymət verilməsini zəruri sayan, həmçinin dövlətimizin qurulmasında xidməti olan şəxslərin adlarının əbədiləşdirilməsini təbliğ edən V.Əhmədov qeyd etdi ki, hökumət Cümhuriyyətimizin 100 illiyində bu kimi təkliflərə biganə qalmamalıdır: “Azərbaycan müstəqil dövlətdir. Niyə Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin heykəli qoyulmasın? Fikir verdinizsə, ABŞ Konqresi Azərbaycanla əlaqədar iki mühüm bayrama önəm verdi: 28 May Cümhuriyyət gününə və 18 oktyabr Konstitusiyaya Aktının qəbul olunması gü-

biliblər. 23 aydan sonra isə ruslar ermənilərlə bir yerdə dövlətimizi süquta yetiriblər. İndi niyə də Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin, yaxud milli azadlıq hərə-

şevik quldurlarından təmizləyən, Bakını işğaldan azad edən Qafqaz İslam Ordusunun rəhbəri Nuru Paşaya abidə qoyulması üçün müraciətlər ediblər.

□ E.PAŞASOY,
“Yeni Müsavat”

Ermənişünas alimdən Qarabağla bağlı sensasion açıqlama

“Əgər Paşinyan bu məsələdə Qərbin isteklərini təmin etməyə çalışsa, Rusiya yeni hərbi əməliyyatlara göz yumacaq”

“Naxçıvan istiqamətindəki uğurlu əməliyyatla Azərbaycan əslində Dağlıq Qarabağla bağlı erməni tərəfinin son zamanlar ortaya atdığı təxribatçı və məsələnin uzadılmasına xidmət edən bir düşüncəni ortadan qaldırdı. Bu, o idi ki, Paşinyan hakimiyyəti Dağlıq Qarabağ separatçılarının da danışıqlarda tərəf kimi iştirak etməsini istəyirdi. Rusiya XİN rəhbəri Lavrov da əslində buna dolayısı ilə dəstək vermiş və demişdi ki, Azərbaycan və Ermənistan razılaşırsa, həmsədrələr buna etiraz etməz. Azərbaycan isə Naxçıvan əməliyyatı ilə buna son nöqtəni qoydu”.

Ermənişünas alim Qafar Çaxmaqlı bu fikirləri “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi. Ekspert indiki durumda danışıqların perspektivini görmədiyini qeyd etdi: “Bu, Azərbaycanın haqqıdır ki, işğal olunmuş ərazilər geri qaytarılsın.

Onu isə danışıqlar yolu ilə etmək mümkün deyilsə, demək, müharibə qaçılmazdır. Ermənistan da belə bir əməliyyatın olacağını deyirdilər, indi isə hakimiyyət günahlandırılmaqdadır”. Q.Çaxmaqlı qeyd etdi ki, Nikol Paşinyan Moskva səfərində Azərbaycanın son addımlarının səbəbini “aydınlaşdırmağa” çalışacaq: “Rusi-

ya təbii ki, Paşinyan olayından məmnun deyil və bundan yararlanacaq, Ermənistan da bir-iki məsələdə güzəştə getməsinə tələb edəcək. Məsələn, Rusiya Avropa İttifaqı ilə bağlı müqavilənin keçərsiz elan olunmasını istəyəcək. Əgər Paşinyan bu məsələdə Qərbin isteklərini təmin etməyə çalışsa, Rusiya yeni hərbi

əməliyyatlara göz yumacaq. Bizə də əslində bu lazımdır. Ermənistan da Azərbaycanın bu qələbə ilə kifayətlənməyəcəyini dilə gətirir və vəziyyətdən çıxış yolu axtarmağa çalışırlar. Adekvat cavab verilməsini istəyənlərə isə belə bir şeyin təhlükəli olacağına müharibəyə aparacağına arqumenti qoyulur. Bəs bundan sonra düşmən ölkə özünü yığıdıracaqmı? Əmin deyiləm. Onlar yenə də Rusiyadan yardım gözləyəcəklər. Hər halda, Paşinyanın Moskva səfərindən sonra bir çox məsələlərə aydınlıq gətiriləcək”.

Ekspert əmindir ki, bu döyübdən sonra Rusiya da bir çox məsələləri aydınlaşdırmaq üçün İlham Əliyevlə danışıacaq: “Bu, təbii ki, Putin səviyyəsində olmalıdır. Amma iki dövlət liderləri arasında hələ görüş nəzərdə tutulmayıb. Təbii ki, İlham Əliyev Ermənistan hakimiyyət dəyişikliyindən sonra aparılan danışıqlarda ermənilərin radikal davranışının bu prosesə zərər verəcəyini diqqət mərkəzinə gətirəcək. Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejim qanunsuz və cinayətkar bir dəstədir. Onlarla bir masaya oturmağın mümkünsüzlüyü bir daha Putinin diqqətinə çatdırıla bilər”.

Qeyd edək ki, həm Azərbaycan prezidentinin, həm də Ermənistan baş nazirinin Putinlə görüşəcəyi rəsmən açıqlanıb.

□ Cavid TURAN,
“Yeni Müsavat”

Qaz dəhlizinin sakinləri

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

"Həyat bizonun qışdakı nəfəsinə oxşayır"
(Hindu ata sözü)

Cənub Qaz Dəhlizi açılan kimi Binəqədinin qazı kəsildi. Bəlkə də bizim qazı TANAP projesinə vurub, Avropaya yola salıblar. Axı bizdə adətən belə olur. Görürsən hansısa rayona qaz verilməsi münasibətilə mərasim keçirilir, lakin simvolik məşələ qazı balonla gətiriblər. Yeri gəlmişkən, bizdə demək olar bütün abidələrin qabağındakı əbədi xatirə məşəllərinin alovu yanır. Bəs onları niyə qoyublar? Saxtakarlıq üçünmü? Yadıma gəlir, bir dəfə qaz idarəsi həтта Suraxanıdakı Atəşgahın qazını kəsmişdi - borca görə! Nə olsun, atəşpərəstənsən, zəhmət çək yandırdığın qazın pulunu ödə. Bizdə yalnız erməni kilsələri pulsuz qaz almaq hüququna malikdir, çünki soyuq, yazıq, əzabkeş dini tərqiyyətdir. Nəyə, çox qazı basıb uzaq getməyə, yanarıq.

Yeganə sevindirici cəhət odur ki, Bakının 4 rayonunda qaz kəsilmədi. Elnən gələn dərd-bəla toy-bayram olar. Qayınana bicdir, kündəni sayır, gəlin bicdir - kündədən kəsir (deyəsən, axırıncı ata sözünün tamamına heç bir dəxli yox idi, ancaq siz fikir verməyin - qarışıq zəmanədir). Doğrudan da əgər sən Nəsimi rayonundan baxıb Yasamalda qazın gəldiyini görsən adamın ürəyi partlayır. Elə biz 6-7 rayonun işğalına niyə səbirle, mətanətlə dözüürük? Çünki çoxdur. Bir-iki rayon alınsa pis olardıq. Bu baxımdan, çalışmalıyıq dərd-bəla bizə həmişə geniş planda, elliklə, respublika əhəmiyyətli hadisə kimi gəlsin.

Təhsil haqda qanuna dünən edilən dəyişikliyi də biz buna görə toy-bayramla qarşıladıq. İndən belə olimpiadalarda yer tutanları universitetlərə imtahansız dördükdürməyə sərbəstdir. Pulunu ver, medalını al, qəbula girmədən tələbə ol. Nə gözəl üsuldur... Yoxsa pullu insanların çətinlik çəkirdilər. Uşağı Dağıstanda Beynəlxalq Aul Akademiyasına yazdır, sonra ordan Bakıdakı Həsənoxdur Dəyirmanı Universitetinin (HDU) yurfacına pərvod elətdir... Ən pisi isə bəzən bu imkanlı uşaqlar hansısa yoluq kəndlinin balası ilə birgə, eyni zalda (!!!) imtahan verməli olurdular, tərləyirdilər, havasızlıqdan əziyyət çəkirdilər, ürəkləri bulanır, imtahan nəzarətçilərinin çirkli ayaqqabılarının üstünə qusurdular.

Ancaq tək olimpiada bəs eləyəcəkmi? Ayrı üsulları da tətbiq eləyib bu murdar test üsulunun tabutuna son mıxları şappıldatmalıyıq. Məsələn üçün, elə aktual olaraq Cənub Qaz Dəhlizinin çəkilməsində əməyi olan şəxslərin uşaqlarını konservatoriyaya imtahansız qəbul edə bilmərikmi? Oxusunlar, qulaq asağ. Məncə, yaxşı səsələri olmalıdır. Yaxud uşaq vaxtı qızılca keçirdənləri, sol qulağında xalı olanları, kor bağırsağını kəsdirməyə hazırlaşanları, itdən qorxanları, pişikdən küsənləri, qonşudan bezənləri və sairə və ilaxır kateqoriyadan olanları universitetlərə imtahansız qəbul eləsək, bundan təhsil sistemimiz böyük gəlir əldə edər. Həm maddi, həm mənəvi gəlirdən söhbət gedir. Misir müəllimin Bolonya göylərində uçan ruhu da şad olar, çünki bu sistemin kök atmasında rəhmətliyin əvəzsiz rolunu qeyd etməyə borcluuyuq. Unutsaq, unudular. Yaşamaq yanmaqdır, qaz gəlsin gərək. Non scholae sed vitae discimus - latin ata sözüdür, deyir biz məktəb üçün yox, həyat üçün oxuyub öyrənirik.

Sonda bir hadisəyə münasibətimizi də bildirək, bu da elə elnən gələn bələdir. Bir jurnalist bir generala zəng vurub nəyə münasibət öyrənsin, general isə jurnalistin var-yoxunu, nəslini pis formada söymüşdür. İndi Mətbuat Şurası-filan bunu pisləyir, deyirlər general niyə jurnalistlərin var-yoxunu söyməlidir, bizdə belə praktika yoxdur (*həqiqətdən, tut bas içəri da bə. Nöşün söyürsən ki, bu da səsin yazsın, zibilli çıx-sın?*) Ancaq fikrimcə, burada generalın iş yerinə diqqət kəsilməliyik, çünki zati-aliləri polisə pasport, qeydiyyat işləri idarəsinin müdiri imiş. Yeni zəhmətkeşlərimizin, o cümlədən jurnalistlərin var-yoxu, nəslə haqda bütün məlumatlar elə hörmətli generalın bilavasitə əlinin altındadır. Bir növ, onda bu var-yoxa doğma münasibət yaranmışdır, hər gün o şəxslərin kağız-kuğuzları, bioqrafiyaları, sənədləri ilə söhbətəşir axı. Gəlin onu qınamayaq. Jurnalisti tək söysə qınaydıq. Beləyə elliklə, nəsiləlliklə gələn söyüşdür, bayram edək.

Lap sonda bağça müəllimlərinə nifrətim bir daha bəyan edirəm.

Qərb qonşumuzdan gözlənilməz de-marş

• Yunun 12-də Türkiyənin Əskişəhər məntəqəsində Cənub Qaz Dəhlizinin ikinci mühüm həlqəsi olan TANAP-ın təntənəli açılış mərasimi oldu. Bölgə və Avropa üçün olduqca mühüm önəm daşıyan açılış töreni Azərbaycan, Türkiyə, Ukrayna və Serbiya prezidentlərinin iştirakı ilə baş tutdu. Ancaq nədənsə Gürcüstanın prezidenti və ya baş naziri törendə görünmədilər. Bu da haqlı suallar yaratdı.

Birinci ona görə ki, Ukrayna və Serbiyadan fərqli olaraq qonşu Gürcüstan CQD layihəsinin əsas iştirakçılarından və tranzit ölkələrindən biridir. Təsəffü deyil ki, 3 il öncə - 2015-ci ilin martında Türkiyədə (Qarsda) TANAP-ın təməl qoyma mərasimində prezident Georgi Marqvelaşvili şəxsən qatılmışdı. O zaman daha önəmli hadisə sayılan açılış mərasimində niyə o və yaxud baş nazir Georgi Kvirikaşvili gözə dəymədi? (*Xatırladaq ki, Gürcüstan prezidentinin törenə gələcəyi barədə öncədən rəsmi məlumat yayılmışdı, Ərdəğan xüsusi dəvət göndərmişdi*).

İkincisi, Serbiya və Ukraynadan fərqli olaraq, Əskişəhər iki addımında olan Gürcüstanın prezidenti və ya baş naziri üçün səfərə bağlı hansı əngəl, yaxud daha vacib iş ola bilərdi ki? Məlumatlara görə, Gürcüstanda adi etirazlardan savayı hazırda heç bir ciddi gərginlik, siyasi təlatüm yaşanmır. Ölkədə bu günlərdə böyük, global tədbir də düzənlənməyib. Amma səfər qəfil-dən təxirə salındı və TANAP-ın açılışına yalnız Gürcüstanın Türkiyədəki səfiri İrakli Koplatazde qatıldı.

*****

"Mövcud gündəmlə bağlı TANAP-ın açılışında yüksək səviyyədə iştirak mümkün olmadı", "Yeni Müsavat"ın gürcü rəsmi mənbələrinə istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə Gürcüstan XİN-in məsələ ilə bağlı yaydığı izahatda bildirilir.

"Azərbaycan və Türkiyə ilə birgə Gürcüstan digər layihələr kimi, bu layihəyə də fəal şəraitdə qoşulub və Xəzər enerji resurslarının Qərbe daşınmasında da Gürcüstanın rolu olduqca mühümdür. Eyni zamanda XİN Gürcüstan prezidentinin gündəliyi ilə bağlı informasiyaya malik deyil", - deyər diplomatik idarənin yaydığı quru bəyanatda qeyd olunur.

Öz növbəsində prezident administrasiyasından bildirilib ki, Marqvelaşvilinin Türkiyəyə səfəri nəzərdə tutulubmuş, ancaq "iş qrafiki onu reallaşdırmağa imkan verməyib". Qərbdədir, deyilmi? Bundan vacib iş?

Diqqət edildisə, XİN-in açıqlamasında əsas məsələ

Tiflisdən Bakı və Ankaraya qarşı erməni gedişi - nonsens

Gürcüstan rəhbərliyinin TANAP-ın açılış mərasimində qatılmamasının sirri; Tiflis "oturduğu budağı" niyə kəsir? Gürcüstan XİN-dən müəmmalı mövqe...

kənarda qalıb, Gürcüstanın bölgədəki rolu qabardılıb. Yeni "onsuz da Gürcüstanlı bu layihələr mümkün ola bilməzdi" məntiqi, Bakı və Ankaraya minnət qoymaq cəhdi. Halbuki bu qəbildən layihələrin ən böyük xeyrini elə Gürcüstan görür - böyük paralar xərcləmədən böyük gəlirlər əldə etməklə.

Üstəgəl, bu gün Azərbaycan və Türkiyə Gürcüstanla ən çox sərmayə yatıran ölkələrin başında gəlir. Bu isə on minlərlə iş yeri deməkdir. Gürcüstan ordusunun yenidən qurulmasında isə NATO üzvü Türkiyənin rolu əvəzsizdir. Amma qarşılığında?

Qarşılığında nankor gürcü rəhbərliyinin işğalçı Ermənistanla daha isti münasibətlərə can atdığı görünür. Ermənistanın yeni avontürist baş naziri Nikol Paşinyanın Gürcüstanda necə təmtəraqa qarşılandığını yada salmaq yetər. Ona hətta separatçı bölgə olan Cavaxetiyyəyə getməyə belə şərait yaratdılar. Biz hələ rəsmi Tiflisin işğal altındakı Abxaziya və Cənubi Osetiya ərazisindən Ermənistanla dəhliz açmağa çalışsın Azərbaycanla və Türkiyəyə arxadan zərbə vurmaq söylərini demirik. Gürcülərin çərəyi doğrudan da dizlərinin üstündə imiş...

*****

Bəzi məlumatlara görə, rəsmi Tiflisin Bakı və Ankara

əleyhinə belə bir de-marşı, daha doğrusu, ermənisayağı gedişi Rusiya amili ilə də bağlı ola bilərdi. İddialara görə, son vaxtlar rusiyayönlü Bidzina İvanişvilinin hökumətdəki "uşaqlar" Gürcüstanla Rusiya arasında yaxınlaşmağa çalışırlar. TANAP, CQD isə bellidir ki, Moskvanın strateji maraqlarına cavab vermir, çünki Avropanın Rusiya qazından asılılığını azaldacaq kəmərdir.

Lakin bu iddia ciddi görünür. Ən azı ona görə ki, Putinin özünü bu kəmərdə pozitiv açıqlama vermişdi və üstəlik, deyildiyi kimi, Marqvelaşvili TANAP-ın təməl qoyma mərasimində iştirak edib. Bundan əlavə, az öncə məhz Kremlin təhriki ilə Suriya separatçı Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanıyıb. O zaman motiv nə? Nədən gürcü tərəfi hadisənin önəminə kölgə salmağa çalışdı və Bakı və Ankarada özünə qarşı yersiz inamsızlıq yaratdı?

*****

"Belə görünür ki, Tiflis özünün nikbin gözləntiləri ilə Moskvada qıcıq yaratmaq istəmir - ki, nəhayət, Rusiya ilə əlaqələrin bərpasına nail olsun. Gürcü vətəndaşlar üçün Rusiyaya vizanın ləğvi, iqtisadi əlaqələrin reanimasiyası əlbəttə ki, inqilabi hadisələr sayıla bilər. Ancaq "Türk axını"na rəqib olmayan TANAP-ın buna nə dəxli?" "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə,

bu barədə siyasi icmalçı Tofiq Abbasov minval.az-dakı şərhində yazıb.

"Ermənistanla münasibət məsələsi də var. Əgər Abxaziya və Cənubi Osetiyadakı separatçı rejimlərlə anlaşma olsa, Ermənistan Gürcüstanla "güclü dividend axını", Tiflis isə tranzit qazanları qarşılığında İrəvana kömək və edar. Bununla da o, Bakıya arxadan zərbə vurur. Ancaq Moskva və İrəvanla oyun oynayan gürcü başbilənləri arıqşunu da əldən buraxa bilərlər, nəinki miflik durmanı tuta bilərlər. Yeni öz mövqeyindən sui-istifadə ən yaxın tərəfdaş ölkələrin ona yaratdığı üstünlüklərdən məhrum olmağa getirə bilər", - deyər politoloq qeyd edib.

"Georgi Marqvelaşvilinin, Georgi Kvirikaşvilinin, Gürcüstanın digər rəhbərlərinin Azərbaycana, Türkiyəyə və digər tərəfdaşlara münasibətdə yol verdikləri nankorluqla kişilənmə davranışı iki ucu olan dəyənək təhlükəsi yaradır. Hər halda, zəmin olmayan yerdə riskləri təhrik etməyə dəyməz. Ehtiyatsız siyasət və ondan törəyən anlaşılmaz təhdidlər elə gözlənilməzliklərə getirə bilər ki, əsla balaca görünməz. Oturduğun budağı kəsməzdən öncə yüz ölçüb bir biçmək gərəkdir..." - ekspert sonda əlavə edib.

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Millət vəkili, AV-CİYA prezidenti Elxan Süleymanov AŞ PA-da Azərbaycan əleyhinə qurulan oyunlarla bağlı ciddi faktlara istinad etməklə məqalə yazıb. "Yeni Müsavat" onun yazısını təqdim edir:

edən, Azərbaycanla bağlı məsələlərin müzakirəsində müstəqil mövqe nümayiş etdirən AŞ PA üzvlərinə qarşı şər-böhtan kampaniyasının başlanılması, sanksiyaların tətbiq edilməsi və cəzalandırılması dayanmalı idi. Bunun üçün həmin qüvvələr tərəfindən AŞ PA katibliyinin dəstəyi ilə Ştrasserin məruzəsinin əleyhinə

Omtzigt Soros fondu tərəfindən maliyyələşdirilir və ermənilərə xidmət edir.

Faktlar birmənalı şəkildə göstərir ki, Azərbaycanın beynəlxalq imicinə uzun illərdir ki, zərbə vurran korrupsiya iddialarının müəllifi olan və Azərbaycana qarşı şər və böhtan kampaniyası aparən Avropa Sabitlik Təşəbbüsü təşkilatı

Azərbaycan yenə təzyiqlərlə üz-üzə

Elman Nəsirov: "Bundan sonra da basqıları artırmağa çalışacaqlar"

Novella Cəfəroğlu: "Səməd Seyidova yönəlik sərt tənqidlər ola bilər"

Iyunun 25-29-da Strasburqda Avropa Şurası Parlament Assambleyasının yay sessiyası keçiriləcək. Sessiyanın ikinci günündə lüksemburqlu deputat İv Kruşenin Rusiyada, Azərbaycanda və bir sıra digər ölkələrdə QHT-lərin hüquqlarının pozulması haqqında məruzəsi deputatların müzakirəsinə çıxarılacaq.

Xatırladaq ki, qurumun aprelin sonlarında keçirilən yaz sessiyasında Azərbaycana qarşı sərt qərarlar qəbul edilmiş, nümayəndə heyətimizin rəhbəri Səməd Seyidova qarşı sanksiya qərarı verilmişdi. Bu sessiyada da ölkəmizlə bağlı bəzi məsələlərin gündəliyə salınması ciddi mətləblərdən xəbər verir. Böyük ehtimalla rəsmi Bakıya qarşı növbəti sərt qərarlar bu dəfə də qəbul ediləcək.

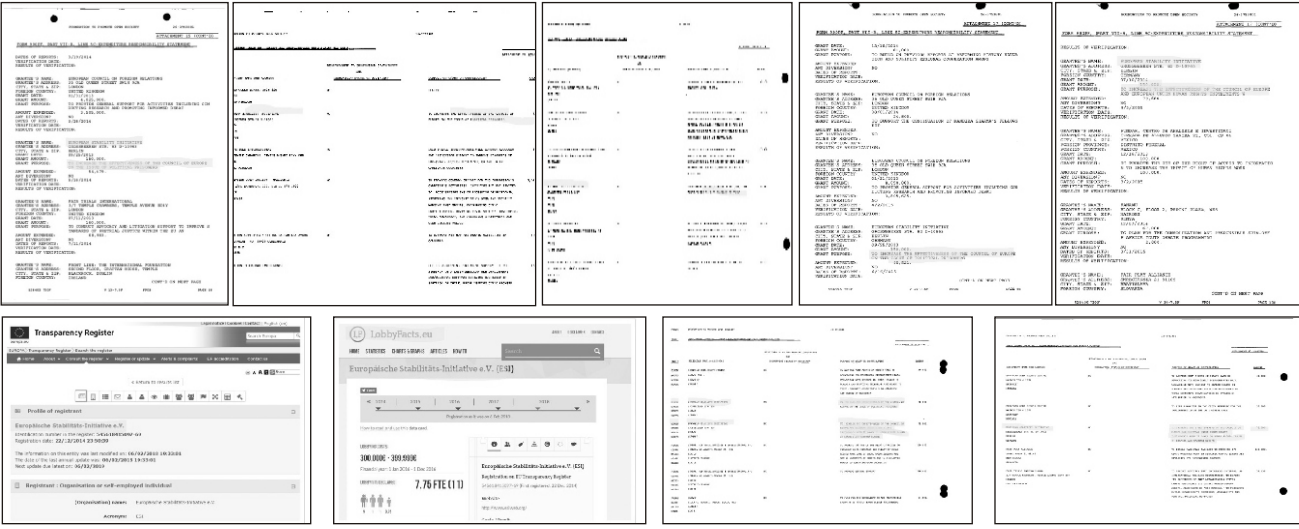
YAP-çı deputat, politoloq Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"ə açıqlamasında bildirdi ki, AŞ PA ilə Azərbaycanın münasibətləri enmələr və qalxmalarla xarakterizə olunur: "Müəyyən zamanlarda AŞ PA-nın Azərbaycana qarşı münasibətində müəyyən loyallığın şahidi olmuşuq. Eyni zamanda müəyyən məqamlarda ölkəmizə qarşı təzyiqlər kampaniyasına start verildiyini də görmüşük. Hazırda təzyiqlər mərhələsi ilə üz-üzə qalmışıq. Səməd Seyidova qarşı sanksiyalar tətbiq edildi. İndi isə deputatların Azərbaycana qarşı qərəzli mövqedən çıxış edəcəkləri məlum olub. Guya Azərbaycanda siyasi məhbuslar var və onlara azadlıq verilməməsi ilə bağlı məsələnin müzakirəyə çıxarılacağı güman edilir. Bütün bunlar onu təsdiqləyir ki, Azərbaycanda siyasi sabitlik, təhlükəsizlik mühiti var və müəyyən dairelər bundan çox narahatdırlar. Həmin qüvvələr çalışırlar ki, Azərbaycana qarşı müəyyən təzyiqlər metodlarını işə salsınlar. Elə bir vəziyyət yaratmağa çalışırlar ki, Azərbaycan hökuməti haqlı olduğu vəziyyətdə dikte altında fəaliyyət göstərsin. Amma görürük ki, cənab prezident İlham Əliyev müstəqil siyasət yürütmək yolunu seçib, xalqın mənafeyindən çıxış edir, ölkəsinin sabitliyini qoruyur, milli maraqları hər şeydən üstün tutur, bundan həmin qüvvələr narahatlıq hissi keçirirlər. Bizi sevməyən qüvvələr öz maraqlarının nəzərə alınması üçün fəaliyyət göstərirlər. Düşünürük ki, bu ölkəyə hansı istiqamətdən təzyiqlər göstərək, ilk ağıllarına AŞ PA gəlir. Bu qurumda da ələ alınması mümkün olan deputatlar var. Onlardan istifadə etməklə ölkəmizə qarşı təzyiqlər üsullarını işə salırlar. Səməd Seyidova qarşı olan təzyiqlərdən sonra onların bununla kifayətlənəcəklərini düşünmək olmaz. Azərbaycan qarşılıqlı təmsilçilik mövqeyi seçməsin istəyirlər. Bu da qeyri-mümkün olan məsələlərdən biridir. Ölkə prezidentinin siyasi iradəsi ortadadır. Heç bir qüvvə Azərbaycanı getdiy yoldan döndərə bilməz. O insanlar ki, Azərbaycanda insan haqlarının kəşiyində durmaqdan danışırlar, ölkəmizdə siyasi məhbusların olması barədə ağız dolusu bəyanatlar verirlər, bu zaman bir sual meydana çıxır: iki Azərbaycan vətəndaşı Ermənistanda girov saxlanılır, nə üçün onların taleyi barədə bir mövqe belə ortaya qoymursunuz? Niyə Ermənistanda təzyiqlər mexanizmini işə salmırız? Eyni zamanda bir milyondan artıq məcburi köçkünlü müz barədə səsini belə çıxarmırlar. Bu cür haqsızlıqlar qarşısında biz daha da güclənirik, daha monolit qüvvə kimi çıxış edirik. İnanıram ki, nümayəndə heyətimizin rəhbəri Səməd Seyidovun Azərbaycanın maraqlarının müdafiəsi naminə daha ciddi səylərinin şahidi olacağıq".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu qeyd etdi ki, son əfv sərəncamında beynəlxalq qurumların siyahılarında olan siyasi məhbuslardan çoxu azadlığa buraxılışdı, bunun AŞ PA-nın yay sessiyasına ciddi təsiri oldu: "Bizim siyahıda 30 məhbusun adı var idi. Onların hər biri əfvə buraxıla bilərdi. Amma bunlar olmadı və sözsüz ki, yay sessiyasında bu məsələyə toxunacaqlar. Lakin Azərbaycan tərəfi də deyəcək ki, əfv sərəncamı ilə 634 məhbus azadlığa buraxılışdı, toplamda azadlığa çıxanların sayı minə yaxındır. Biz istəsək də, istəməsək də, bu sayda məhbus azad olunub. Sadəcə, biz istədiklərimiz azadlığa buraxılmadı. Avropa ilə yəna də Azərbaycanın əlaqələri davam edir. Xaricdən gələn qonaqlar yüksək səviyyədə qəbul edilir. Bayram günlərində çoxsaylı təbrik məktubları da gəlir. Cümhuriyyətin yüz illiyi bunu bir daha sübut etdi. Bu baxımdan Azərbaycan-Avropa əlaqələrində mənfəətə doğru ciddi dəyişikliklərin olacağını güman etmirəm. Amma Səməd Seyidova yönəlik bu dəfə də sərt tənqidlər ola bilər. Çünki o, hər şeydən öncə Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəridir. Lakin ölkəmizə qarşı sanksiyaların qəbulunu gözlemirəm".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Deputat AŞ PA-dakı oyunlarla bağlı şok faktlar və sənədlər açıqladı

Elxan Süleymanov: "Bu qurum Azərbaycanı yenidən siyasi poliqona çevirmək istəyir"

den sonra 89 səs lehinə, 89 səs əleyhinə olmaqla, prosedür qaydalarının mükəmməl olmaması səbəbindən hüquqi baxımdan qəbul edilməsi sayıldı. Bu səsvərmə AŞ PA-nın məsələ ilə bağlı etibarlılığını sarsıtdı və assambleyada ciddi parçalanma olduğunu sübut etdi. Halbuki belə ciddi məsələlər 2/3 səs çoxluğu ilə qəbul edilməlidir.

Lakin Ştrasserin Azərbaycanda siyasi məhbusların izlənilməsinə dair sif anti-Azərbaycan xarakteri daşıyan qərəzli məruzəsi 2013-cü ilin yanvar sessiyasında ciddi səs fərqi ilə rədd edildi - assambleya üzvlərinin böyük əksəriyyəti bu qərəzli məruzənin əksinə səs verdi. Anti-Azərbaycan qüvvələr Ştrasserin məruzəsinin qəbul edilməməsinə qəzəblənərək müxtəlif bəhanələrlə və vasitələrlə Azərbaycanda siyasi məhbus olmasını iddialarını yenidən gündəmə gətirməyə çalışdılar. Hüquq Məsələləri Komitəsində 2014-cü ildə "Azərbaycanın Avropa Şurasına Sədriyyəti: İnsan hüquqları ilə bağlı nə edilməlidir?" məruzəsinin hazırlanmasına nail oldular. Lakin məruzə Hüquq Məsələləri Komitəsində qəbul edildikdən sonra məruzəçi Alain Desteks müstəqil mövqe nümayiş etdirdiyinə görə anti-Azərbaycan qüvvələrin təzyiqləri və aparılan qərəzli kampaniyaların fonunda məruzəçi postundan istefaya məcbur edildi.

Nəhayət, Azərbaycana qarşı məkrli planların həyata keçirilməsinə məruzələrin gündəmə gətirilməsi yolu ilə, yeni dünyada qəbul edilmiş demokratik səsvərmə yolu ilə nail olmasının qeyri-mümkünlüyünə əmin olan anti-Azərbaycan qüvvələr yeni strategiya seçdilər. Bu strategiyanın əsasında Azərbaycanla əməkdaşlıq

səs vermiş üzvlərin Azərbaycanda korrupsiya xarakterli işbirliyinə olmaları barədə iddialar irəli sürüldü, AŞ PA-da korrupsiyalı olmaları barədə Avropa Sabitlik Təşəbbüsü adlanan QHT tərəfindən bir neçə hesabat hazırlandı. Beləliklə, AŞ PA-da korrupsiya iddialarının araşdırılmasına dair istintaq orqanının yaradılması məsələsi gündəliyə gətirildi və Müstəqil Kənar İstintaq Orqanının yaradılması barədə qərar qəbul edildi. Qeyd edilməlidir ki, anti-Azərbaycan qüvvələrin və AŞ PA katibliyinin rəhbəri Savitskinin bütün cəhdləri ilk növbədə Ştrasser məruzəsinin yenidən yazılmasına xidmət edirdi. Lakin istintaq orqanı öz hesabatında etiraf edir ki, Ştrasser məruzəsinin səsvərməsi zamanı səsəlin pulla alınması məsələsinə dair nə katibliyin əməkdaşları, nə də deputatlardan heç bir dəlil və sübut əldə edilməmişdir, səsvərmənin nəticələrinə heç bir təsir olmaması qənaətinə gəlmişdir.

Buna baxmayaraq, hollandiyalı deputat Piter Omtzigt AŞ PA-da yenidən Azərbaycanda siyasi məhbus məsələsinə dair məruzənin hazırlanması barədə qətnəmə layihəsi irəli sürdü. Artıq büro bu məsələ ilə bağlı qərar qəbul edib və assambleyanın iyun sessiyasında Azərbaycan üzrə siyasi məhbus məsələsinə dair məruzəçi təyin ediləcək.

Vurğulanmalıdır ki, Piter Omtzigt Azərbaycana qarşı korrupsiya iddiaları kampaniyası zamanı Azərbaycanın düşmənlərinin lideri olmuş və daima Azərbaycana qarşı qərəzli iddialarla çıxış etmişdir. Hələ 2017-ci ildə Avropa Strateji Kəşfiyyət və Təhlükəsizlik Mərkəzi tərəfindən hazırlanan "Erməni Əlaqəsi" hesabatında aşkar edilmişdir ki, yeni qətnəmə layihəsinin müəllifi hollandiyalı Piter

Soros tərəfindən maliyyələşdirilir.

İstintaq orqanının yekun hesabatında Avropa Sabitlik Təşəbbüsünün sədri Cerald Knaus təşkilatı beynəlxalq QHT kimi təqdim etsə də, təşkilat Avropa Komissiyası və Avropa Parlamentində 22 dekabr 2014-cü ildə lobbizmə kimi qeydiyyata keçmişdir. Avropa Sabitlik Təşəbbüsü Avropa Şurasındakı lobbizmə fəaliyyətinə görə (xüsusilə Azərbaycana qarşı məruzənin yazılması məqsədi ilə) 2012-2018-ci illər arasında Soros Fondundan 100 minlərlə dollar dəyərində maliyyə vəsaiti qəbul etmişdir. Belə ki, Cerald Knaus istintaq orqanındakı dinləməsi zamanı istintaqı aldadaaraq Soros Fondundan 2012-ci ildə 39.000 dollar qəbul etdiyini bildirmişdir. Əslində isə bu rəqəm 100.000 dollardır. "Siyasi məhbuslar məsələsi üzrə Avropa Şurasının effektivliyinin artırılması" məqsədi ilə Avropa Sabitlik Təşəbbüsü 2013 və 2014-cü illərdə hər il üçün Soros Fondundan 150.000 dollar grant almışdır. Avropa Sabitlik Təşəbbüsünün Soros Fondu tərəfindən maliyyələşdirilməsini və həmin fond tərəfindən həyata keçirilmiş pul köçürmələrinin surəti qeyd edilənlərlə bağlı bütün şübhələri aradan qaldırır.

Beləliklə, AŞ PA-da korrupsiya iddialarının araşdırılmasına dair istintaq orqanının yaradılmasının arxasında siyasi məhbus məsələsinin yenidən gündəliyə qaytarılması və Azərbaycanı siyasi poliqona çevirmək istəyi dayanırdı. Bunun üçün anti-Azərbaycan qüvvələr səfərbər edilmişdi... Bu qüvvələrə uzun illərdir ki AŞ PA-da Azərbaycana qarşı qərəzli mövqedə olan Avropa Şurasının baş katibi Savitski rəhbərlik edir.

□ **Elxan SÜLEYMANOV,**
Samaxının millət vəkili

Vəkillər Kollegiyasının (VK) Rəyasət Heyəti iclas keçirib, tanınmış vəkil İradə Cavadovanın vəkillik səlahiyyətlərini dayandırılıb. Rəyasət Heyəti İradə Cavadovanın Vəkillər Kollegiyası üzvlüyünə xitam verilməsi ilə bağlı məhkəməyə müraciət edilməsi barədə də qərar qəbul edib.

İradə Cavadova hesab edir ki, onun vəkillik səlahiyyətlərinin dayandırılması ilə bağlı Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin qərarı sözügedən qurumun intizam komissiyasının qərarlı rəyinə əsaslanıb. O, cəzalandırılmasının əsassız olmasına dair sübutları məhkəməyə təqdim etmək niyyətindədir. Bu barədə İ.Cavadova "Turan" agentliyinə müsahibəsində deyib.

Xatırladaq ki, ötən gün Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti İ.Cavadovanın vəkillik fəaliyyətinə xitam verildiyini bildirib və məhkəməyə müvafiq müraciət göndərib. Bununla bağlı yayılan məlumatda deyilir ki, buna hansısa vətəndaşın şikayəti səbəb olub. Vətəndaşın adı açıqlanmır. "Şikayətçi K.M. bildirib ki, vəkil İradə Cavadova şikayətinin ona etibarnamə vermədiyi və onunla hüquqi yardım barədə müqavilə bağlamadığı halda vəkil şikayətinin razılığı olmadan onun Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsində qanunsuz saxlanılması barədə əsassız şikayətlər etdiyini və bu barədə kütləvi informasiya vasitələrində məlumatlar yaydığını göstərib. Şikayətçi həmin məlumatların həqiqəti əks etdirmədiyini, onun şərəf və ləyaqətinə toxunduğunu bildirib və Rəyasət Heyətindən xahiş edib ki, vəkil

İradə Cavadovanın barəsində tədbir görülsün" - Rəyasət Heyətinin məlumatında deyilir.

İ.Cavadova vətəndaş K.M-in müdafiəsi ilə bağlı müqaviləsinin olmaması barədə fikirləri təkzib edib. Onun sözlərinə görə, belə müqavilə olub. 2018-ci ilin aprelində K.M. tutulub və 2 gün DİN Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsində saxlanılıb. İ.Cavadova açıq məktubla daxili işlər naziri Ramil Usubova müraciət etdikdən sonra azad edilib. Lakin bir müddət sonra K.M. öz vəkilindən şikayət edib. İ.Cavadova qeyd edib ki, K.M-i qanuni şəkildə müdafiə etməsinə və qanun çərçivəsində hərəkət etməsinə dair çoxsaylı sübutlar var. "Müqavilə ilə yanaşı digər sübutlar da var", vəkil qeyd edib. Bundan əlavə, K.M. saxlandıqdan sonra onun anası vəkilə müraciət edib. İ.Cavadova K.M. ilə müqaviləsini Vəkillər Kollegiyasına təqdim edib, ancaq həmkarları müştərinin imzasının həqiqiliyini şübhə altına alıblar. İ.Cavadova intizam komissiyasının rəyini qərarlı və yanlış hesab edir. İyunun 12-də İ.Cavadova Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin sədri ilə görüşüb və əlavə sübutları təqdim edib. Ona bildirilib ki, 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi

Tanınmış vəkilin vəkillik səlahiyyətləri dayandırıldı

İradə Cavadova: "Görünür, fəaliyyətim kiməsə sərf etmir"

Məhkəməsinə müraciət ediləcək və o, öz hüquqlarını müdafiə edə bilər.

İ.Cavadova əlindəki işlərin sona çatdırılmasına imkan verilməsini xahiş edib, ancaq hələlik cavab almayıb. "Görünür, mənim fəaliyyətim kiməsə sərf etmir", - vəkil qeyd edib. O deyib ki, Vəkillər Kollegiyasının üzvü olduğu 13 il ərzində heç vaxt cəza almayıb və onun səlahiyyətlərinin dayandırılması və əsassız qərardır.

İradə Cavadova Azərbaycanca tanınan xanım və

killərindənədir. Anar Bağirov Vəkillər Kollegiyasının rəhbərliyinə gətirilənə qədər o, Rəyasət Heyətinin tərkibində olub. VK rəhbərliyi dəyişdirildən sonra isə İradə Cavadova yeni formalaşan Rəyasət Heyətinə daxil edilmədi. İradə Cavadova yeni tərkibə düşməməsi haqda demişdi ki, o, Rəyasət Heyətinin hər 5 ildən bir yenilənməsinə tərəfdardır: "Rəyasət Heyətinə yenidən seçilmək niyyətim yox idi. 2012-ci ildə Rəyasət Heyəti üzvlüyünə namizədli-

yimi özüm irəli sürmüşdüm və seçilmişdim. Burada ömrü boyu qalmaq olmaz. Digər tərəfdən, mənə artıq məlum idi ki, Rəyasət Heyətinə yenidən seçilməyimi istəməzlər. Amma mən Rəyasət Heyəti üzvlüyünə başqa bir şəxsə namizədliyimi irəli sürmək istəyirdim. Yəqin ki, konfrans iştirakçıları arasında mənim iştirakçılıq istəyənlər də vardı. Lakin mənə, nə də onlara imkan verildi. Rəyasət Heyətinə seçim proseduru başlanan kimi əlimizi qaldırdıq, namizədliyimizi irəli sürmək istədik. Buna şərait yaradılmadı. Düşünürəm ki, səbəb mənim və konfransa qatılan müəyyən vəkillərin fərqli mövqeli şəxslər olmasıdır. Əslində bizə söz verilməyəcəyini gözləyirdim. Amma yenə də konfransın gedişindən məyus oldum".

İradə Cavadova iddia etmişdi ki, o, Rəyasət Heyətinin əvvəlki tərkibində fərqli mövqə sərgiləyən faktiki yeganə şəxs

olub: "Vəkil həmkarlarım yaxşı bilirlər ki, həmişə ədalətli və müstəqil mövqedən çıxış etmişəm, heç vaxt kiminsə tapşırığını yerinə yetirməmişəm. Vəkillər Kollegiyasında məsələsi müzakirə edilən hansısa vəkil günahsız saymışamsa, onun ziyanına qərar çıxarılmamasının əleyhinə olmuşam. Rəyasət Heyətinin son iclasında məsələsi müzakirə olunan vəkillərdən biri ilə bağlı ciddi qalmaqal yaşandı. Ona görə dəyə bilərəm ki, 7 dekabr 2017-ci il konfransında Rəyasət Heyəti üzvlüyünə namizədliyimi irəli sürülsə də, seçilməyimə imkan verilməyəcəkdi. Ancaq bir daha vuruşmayacağam: mənim yenidən seçilmək məqsədini yox idi. Beş il Vəkillər Kollegiyası Rəyasət Heyətinin üzvü olmuşam və alnıaçıq, üzüağ dəyə bilərəm ki, bu müddətdə iştirak etdiyim iclasların heç birində ədalətsiz qərarı dəstəkləməmişəm".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Mundialın iri reklam bazarı: şirkətlərimiz siyahıda yoxdur

Ekspert: "İndiki şəraitdə Azərbaycan şirkətlərinin bu formada reklama pul xərcləməsi məntiqsiz olardı"

Bu gün Rusiyada futbol üzrə dünya çempionatının açılışı olacaq. 14 iyun - 15 iyul tarixləri arasında keçiriləcək çempionatda 32 komanda 8 qrupda mübarizə aparacaq.

Dünya çempionatının əksər ölkələrdə xeyli sayda izləyiciləri olduğu üçün oyunlar, həm də şirkətlərin dünyada tanınması, onların öz məhsullarını reklam etmələri üçün əlverişli imkanlar yaradır. Bununla yanaşı, təbii ki, bu futbol çempionatında reklam şərtləri, qiymətlər də çox yüksəkdir. Reklam bannerləri meydançada harada olmasın, hansı qrup mərhələlərində nümayiş edilməsinə görə fərqli qiymətlərə malikdir. Bu vaxta qədər futbol üzrə dünya çempionatlarında əsasən "Adidas", "Nike", "KIA", "Samsung" kimi iri şirkətlərin reklamlarını görmüşük. Eyni zamanda Çin şirkətləri də bu

mövzuda xeyli aktivləşiblər. Belə ki, ötən günlərdə yayılan məlumata görə, Çin şirkətləri Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatında reklam işlərinə 835 milyon ABŞ dolları vəsait xərcləyəcəklər.

Bu vəsait ABŞ şirkətlərinin reklam xərclərindən (400 milyon dollar) iki dəfə çoxdur. Ev sahibi Rusiyanın reklam xərcləri 64 milyon dollar təşkil edəcək.

Dünya çempionatında məhsulları və xidmətləri reklam olunacaq Çin şirkətləri arasında "Dalian Wanda Group", texnologiya kompaniyası "Zhidian Yijing Virtual Reality Technology", məişət avadanlığı istehsalçısı "Hisense Electronics", mobil telefon cihazları üzrə ixtisaslaşmış "Vivo Mobile Communication Technology", habelə ərzaq və geyim firmaları var.

Müqayisə üçün dəyə bilərik ki, 8 il əvvəl Cənubi Afrika Respublikasında təşkil olunan futbol üzrə dünya çempionatında cəmi bir Çin şirkəti reklam olunurdu.

Bəs Azərbaycan şirkətləri necə, dünya çempionatında reklam olunacaqmı?

Beynəlxalq yarışlarda Azərbaycan şirkətlərindən əsasən Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (ARDNŞ/SOCAR), "Azersun" Holdingin məhsullarının adını görmüşük. Məsələn, SOCAR elan etmişdi ki, 2016-cı il futbol üzrə Avropa çempionatının və bu turnirin seçmə oyunlarının əsas sponsorları sırasına daxildir. Müqavilənin şərtlərinə görə, sponsorluq 3 illik dövrü - 2013-2016-cı illər aralığını əhatə edib. Sonradan şirkət tərəfindən açıqlandı ki, AVRO-2016-da reklam kampaniyası ərəfəsində SOCAR məh-

sullarının beynəlxalq bazarlarda satış həcmi 30%-ə qədər yüksəlib.

Bildirilib ki, SOCAR son illərdə xam neftin qiymətinin aşağı düşdüyü şəraitdə belə, həyata keçirdiyi çoxşaxəli investisiya və marketing strategiyası nəticəsində gəlirliliyini təmin edib. Azərbaycana və Avropa ölkələrinə qoyulan sərmayələri şaquli inteqrasiya prinsipinə əsasən şaxələndirməklə şirkət öz biznesinin inkişafı və ölkənin rifahı üçün mühüm zəmin yaradıb.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, Rusiyada keçiriləcək futbol üzrə dünya çempionatında SOCAR məhsulları reklam olunmayacaq.

Qarabağ idman klubuna sponsorluq edən "Azersun" Holding də dünya çempionatında öz məhsullarını reklam etməyəcək. Bu barədə "Yeni

Müsavat"a holdingin mətbuat xidmətinin rəhbəri Afiq Səfərov məlumat verib.

İqtisadçı Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"a bildirib ki, bu yarışları dünyada təqribən 2 milyarda yaxın insan izləyir:

"Reklam ödənişləri də kifayət qədər bahadır. Qrup oyunlarında daha ucuz reklam yerləşdirmək olur. Ancaq əsas oyunlarda həm televiziya yada, həm də stadion kənarında yerləşdirilən reklamlar bahadır. Eyni zamanda futbol üzrə dünya çempionatına öncədən böyük şirkətlərlə sponsorluq müqavilələri bağlanıb ki, onlar da reklamın böyük bir hissəsini öz şirkətlərinin təmin olunmasına xərcləməyə şərt qoyub, kifayət qədər böyük vəsait ödəyirlər. Məsələn, "KIA"-nın bir neçə çempionat üçün bağladığı ümumi reklam müqaviləsinin dəyəri 4 milyard dollara yaxınlaşır. Yeni çox bahalı və ağır şərtlər olduğu üçün ilk növbədə Azərbaycan şirkətləri buna

görə imtina edirlər. İkincisi də Azərbaycan şirkətlərinin ciddi ixracat potensialı olan məhsulları da yoxdur ki, dünya çempionatı kimi çox mötəbər kimi yarışda özünü reklam edib, dünya bazarına çıxmağa bilsinlər. Çox təəssüf ki, Azərbaycan ixracatının 91-92 faizini resurs ixracatı təşkil edir. 82 faizə qədər xam neftdir, yerdə qalanları isə elektrik enerjisi, təbii qaz, qızıl və bu tipli təbii resurslara söykənən ixracatdır. Ona görə də indiki şəraitdə Azərbaycan şirkətlərinin reklama böyük pul xərcləyib, bazara çıxması məntiqsiz olardı. Çünki əvvəl məhsul, rəqabətə davam gətirə biləcək istehsal olmalıdır ki, sonradan bunun dünyada təbliği, reklamları üçün şərait yaradılınsın. Ona görə də indiki şəraitdə Azərbaycan şirkətlərinin dünya çempionatına reklam verməməsinə normal qarşılaşmaq olar".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

● Yunun 12-də Azərbaycan və Türkiyənin böyük layihəsi olan Cənub Qaz Dəhlizinin (CQD) ikinci mühüm həlqəsi - TANAP-ın təntənəli açılışı oldu. İşğalçı Ermənistan Dağlıq Qarabağ məsələsinə görə bu nəhəng energetik layihədən də kənarda qaldı və milyardlar itirdi. İki qardaş ölkə isə öz güclərinə bir az da güc qatacaqlar - qarşılıqlı şəkildə. Baş verən hadisə təcavüzkar ölkəyə bir daha aydın bir signal oldu ki, Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxladıqca onun dirçəlməsi, əhalisinin rifaha qovuşması mümkün olmayacaq.

Azərbaycan üçün işə TANAP-ın açılışı, bütövlükdə CQD-nin işə düşməsi dünyada söz sahibliyinin artması ilə yanaşı, həm də öz büdcəsinə böyük paralar deməkdir. Bu da öz növbəsində silahlı qüvvələrimizin ən müasir döyüş texnikası və sistemləri, modern silahlarla təchiz edilməsi üçün yeni imkanlar açacaq. Necə ki, rəsmi Bakı bu yöndə fəaliyyətini davam etdirir.

Bu günlərdə Belarus istehsalı olan "Polonez" və İsrail istehsalı LORA reaktiv yayılım atəşli raket və raketdən müdafiə sistemlərinin nümayişi buna sübutdur. Konkret olaraq "Polonez" Rusiyanın Ermənistanla bağışladığı "İsgəndər E"

komplekslərinin analoqu sayılır.

Yeni artıq heç bir hərbi göstərici üzrə düşmən özünü üstün saya bilməz. Əksinə, əksər hərbi ekspertlərə görə, Azərbaycan ordusu indi həm havada, həm də quruda düşmən ordusundan əhəmiyyətli üstünlüyü təmin edib. Ən başlıcası, ölkəmizin arsenalındakı silahlar qat-qat müasir və modern sayılır, nəinki Ermənistanın öhdəsində olan silahlar.

*****

Gözlənilirdi ki, Azərbaycanın aldığı son müasir hərbi texnika və komplekslər düşmən tərəfdə ciddi təlaş yaradıb. Erməniləri özündən çıxaran həm də konkret olaraq "Polonez" kimi sistemlərin

Ermənistan prezidenti işğal altındakı Qarabağa gedib

Ermənistan prezidenti Armen Sərkisyan Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinə səfər edib. Musavat.com-un erməni qaynağına istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə Armen Sərkisyanın mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Qeyd edək ki, bu, prezident seçildəndən sonra Sərkisyanın Dağlıq Qarabağa ikinci qanunsuz səfəridir. Budəfəki səfərin Qarabağdakı separatçı rejimin rəhbəri Bako Saakyanın dəvəti ilə baş tutduğunu deyilir. Saakyan az önce bir daha separatçı rejimin "prezidenti" postuna öz namizədliyini irəli sürməyəcəyini bəyan eləmişdi.

Azərbaycanın yeni silahları düşmənin təlaşını artırıb - müharibə xofu

İşğalçı ölkə pariteti necə yaratmaq üzərində baş sındırır; erməni nəşri: "Ermənistan KTMT və Avrasiya Birliyini tərk etməlidir"; politoloq: "İrəvan çox aciz duruma düşüb..."

Azərbaycana məhz işğalçı ölkənin Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı (KTMT) üzrə müttəfiqi Belarus tərəfindən tədarük edilməsidir.

"Azərbaycanlılar dünya silah bazarında "İsgəndər"lərin bənzərini aktiv şəkildə axtarmağa başladılar və onu Belarusda tapdılar. Lukaşenko axır ki, Azərbaycana "Polonez" satdı. Onun heç vecinə də deyil ki, azərbaycanlılar "Polonez"dən ermənilərə raket yağdıracaq". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə armenianreport.com nəşrindəki məqalədə deyilir.

"Bu harasıdır, son illər Belarus Azərbaycana özünün KTMT üzrə müttəfiqi Ermənistanla hesablaşmayaraq, böyük sayda zirehli texnika və artilleriya sistemləri verib. "Polonez" məsələsi də ciddiyyə alınarsa, artıq zaman yetişib ki, Ermənistanın KTMT və Avrasiya İqtisadi Birliyində iştirakı məsələsinə təzədən baxılması məsələsi ölkənin yeni rəhbərliyi qarşısında qaldırılsın. Ona görə ki, bizim bu təşkilatlarda Belarus kimi bunca iki-üzlü və tamahkar dövlətlərlə birgə iştirakımız və bu birliklər çərçivəsində kooperasiyamız milli maraqlarımızla ziddiyyət təşkil edir", - deyər nəşr hiddətini gizlətməyib.

*****

Ancaq bu kimi çırpınmalar əbəsdir. İşğalçı tərəf anlamalıdır ki, işğal rejimi davam etdikcə, nə Ermənistan, nə də onun ərazimizdəki işğalçı qüvvələri heç vaxt özünü rahat və təhlükəsizlikdə hiss etməyəcək. Maliyyə resursları kəsik olan və bütünlüklə Rusiyadan asılı duruma düşən, rusun kreditə verdiyi silahların ümidinə qalan Ermənistandan fərqli olaraq Azərbaycan öz hərbi qüdrətini ilbəil artıracaq və düşmən üzərində əzizi üstünlüyünü təmin edəcək. Bu işə hər şeydən öncə hərbi güclə təhdid deməkdir və müharibə olmadan belə Ermənistanın torpaqlarımızdan çıxmasını tezləşdirəcək. Naxçıvan istiqamətindəki son presedent bunun xəbərçisi sayıla bilər. Təhlilçilər də eyni qənaətdədirlər.

"Azərbaycanın Ermənistan verdiyi son dərs işğalçı regiondakı mövcud reallıqlarla hesablaşmağa məcbur edir". Bunu axar.az-a açıqlamasında politoloq İlqar Vəlizadə deyib. Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycan ordusunun Naxçıvanda uğuru birmənalı olaraq regionda hərbi-siyasi vəziyyətin dəyişdiyindən xəbər verir.

"Ötən dövrdə hərbi-siyasi vəziyyət buna imkan vermirdi. Burada müxtəlif amillər, o

cümlədən regional ölkələrin maraqlarını da ön plana çəkmək lazımdır. Ermənistan həmişə Rusiyanın arxasında gizlənir və müxtəlif vasitələrlə Azərbaycanla olan əməliyyatlara Rusiyanı da qatmağa çalışırdı. İrəvan bu mənada Rusiyadan informasiya və ya siyasi dəstək almağı bacarırdı. Ancaq düşmən bu dəfə umduğunu Rusiyadan ala bilmədi. O üzəndən Ermənistan rəhbərliyi özünü elə apardı ki, guya heç nə baş vermir. Bu, o deməkdir ki, Ermənistan da artıq vəziyyətin dəyişdiyini anlayır. Azərbaycan bu vəziyyətdən maksimum istifadə edərək Ermənistanı öz hərbi gücünü nümayiş etdirir", - deyər o qeyd edib.

Politoloq bildirib ki, bu fonda Azərbaycanın Belarus, İsrail və Rusiyadan yeni təyinatlı hərbi sursatların alınması istiqamətində aparıldığı son danışıqlar Ermənistanla ciddi mesajdır: "Bütün hallarda Ermənistan çox aciz bir duruma düşüb. Diqqət çəkən məqam isə Rusiyanın da bunda maraqlı olmasıdır. Azərbaycanla Rusiyanın maraqları bu məsələdə üst-üstə düşür. Son vaxtlar Ermənistanın siyasi rəhbərliyi müəmmalı bəyanatlarla çıxış edir, qondarma Dağlıq Qarabağ

rejiminin danışıqlarda tərəf kimi çıxış etməsinə irəli sürür. Bu, Rusiyanı da qane etmir, çünki indiki danışıqlar prosesinin məntiqinə ziddir. Putin danışıqlar prosesinin maraqlarının əleyhinə inkişaf etməsinə imkan verməz. Bu təklif Rusiyanın istəyindən kənarda səsləndiyindən, Moskva İrəvanın hazırkı öz fəaliyyətindən narahatdır. Ona görə də Azərbaycanın Ermənistanla hərbi-siyasi təzyiqlə Rusiya tərəfindən narazılıqla qarşılanmadı. Bütün bunlar isə danışıqlar prosesinin intensivləşdirilməsini zəruri edir. Ermənistanın yeni rəhbərliyi artıq ortaya konkret mövqeyə qoymalıdır".

Politoloqa görə, Azərbaycanın işğalçıya təzyiqlə Ermənistanı öz mövqeyində korrektəlməyə və danışıqlarda real təkliflərlə çıxış etməyə məcbur edir: "Əgər yaxın vaxtlarda danışıqlar prosesi başlasa, ermənilər son proseslərdən lazımi nəticə çıxaraçaqlar".

Ancaq bu, yəqin ki, o vaxt baş verəcək ki, Ermənistanın yeni populist rəhbəri Nikol Paşinyan, nəhayət, inqilab eyniyasından qurtulacaq və sərbəlliyə tapınacaq. Buna elə bir şey qalmayıb..

Cənub Qaz Dəhlizinin önəmli bir hissəsini təşkil edən Transadadolu Boru Kəmərinin (TANAP) iyunun 12-də baş tutan açılış mərasimi regional və beynəlxalq səviyyədə müzakirə mövzusu olaraq qalmaqdadır.

ABŞ, Avropa Birliyi, əksər region ölkələri tərəfindən hadisə yüksək qiymətləndirilir, TANAP və onun tərkib hissəsi olduğu Cənub Qaz Dəhlizinin beynəlxalq əhəmiyyəti vurğulanır.

Niyyətlər reallığa çevrilir

Avropa Komissiyasının enerji birliyi üzrə vitse-prezidenti Marş Şefçoviç öz twitter hesabında TANAP-ın əhəmiyyəti ilə bağlı paylaşım edib: "TANAP Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) və Trans-Adriatik Boru Kəməri (TAP) ilə birgə Cənub Qaz Dəhlizinin mühüm tərkib hissəsidir. O, bu infrastruktur layihəsinin ən uzun hissəsidir. Bu gün buna görə də əsas mərhələ tamam olur, çünki Xəzər təbii qazı artıq kommersiya əsasında Türkiyə bazarına çatdırılır.

Bu gün biz niyyətləri reallığa çeviririk və Enerji İttifaqı ilə daha bir nəzərəcarpacaq nəticəni veririk. Cənub Qaz Dəhlizi enerji təchizatçıları və marşrutlarını şaxələndirməklə Cənub-Şərqi Avropa və Cənubi İtaliya kimi ən həssas bölgələrdə də daxil olmaqla Avropa İttifaqının (Aİ) enerji təhlükəsizliyi baxımından strateji əhəmiyyət kəsb edir. Biz hamımız Xəzər regionu və Avropa İttifaqı bazarının arasındakı bu "körpü"dən yararlanmağa bilirik. Bu, uğur qazanmaq üçün birgə marağ doğurur", - deyir Avropa Komissiyasının enerji birliyi üzrə vitse-prezidenti əlavə edib.

M.Şevçoviç bildirib ki, AB-nin uzunmüddətli hədəfi azad ticarət, rəqabət və şaxələndirilmiş təchizat, mənbələr və marşrutlara əsaslanan ümumavropa enerji bazarının yaradılmasıdır: "Bu, onu göstərir ki, Enerji Birliyi Avropa İttifaqının sərhədlərində dayanmır və o, güclü xarici ölçüyə malikdir. İnanıram ki, Cənubi Qaz Dəhlizinin Avropa hissəsi olan TAP-ın tikintisi üç milli hökumətin davamlı dəstəyi sayəsində davam edəcək və nəticədə 2020-ci ildə Xəzər qazı Avropa İttifaqına çatacaq. Bunun investisiyalar, iş yerləri, istehlakçılar üçün aşağı enerji qiymətləri və aşağı karbonlu iqtisadiyyatlara keçid baxımından tranzit və təyinatlı ölkələrə, onların yerli icmalarına mühüm faydaları olacaq".

ABŞ Dövlət katibi köməkçisinin enerji məsələləri üzrə müavini xanım Sandra Oudkirk isə bildirib ki, TANAP Azərbaycan təbii qazını alacaq ölkələr üçün müxtəliflik mənasını verir.

TANAP layihəsinin Cənub Qaz Dəhlizinin böyük bir hissəsi olduğunu qeyd edən S.Oudkirk boru kəmərinin bölgənin enerji bazarındakı rolunu əhəmiyyətli olduğunu

vurğulayıb: "Azərbaycan təbii qazını daşıyacaq boru kəməri mənbələrin şaxələndirilməsini təmin edəcək. Bu layihə Azərbaycan qazını alacaq ölkələr üçün müxtəliflik mənasını verir. Digər tərəfdən də qazı tədarük edən ölkənin enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfədir. Birbaşa yatırımı və kommersiya maraqlarının olmamasına baxmayaraq ABŞ mənbələrin müxtəlifliyi və enerji təhlükə-

Poroşenko deyir ki, ölkəsi enerji təchizatı mənbələrini diversifikasiya etməyə və TANAP-dan Bolqarıstan və Rumıniya vasitəsilə təbii qaz almağa hazırdır.

Ukrayna prezidentinin sözlərinə görə, TANAP yalnız Türkiyə və Azərbaycan üçün deyil, bütün Avropa, o cümlədən Ukrayna üçün vacib layihədir. Poroşenko bildirib ki, Cənub Qaz Dəhlizinin vacib bir hissəsi olan

NAP İdarə Heyətinin sədri Rövneq Abdullayev hesab edir ki, Azərbaycan qazının birbaşa Avropa bazarlarına nəqli Türkiyənin geostrateji mövqeyini gücləndirəcək və ölkəni mühüm enerji mərkəzinə çevirəcək.

R.Abdullayev TANAP-ın Azərbaycan və Türkiyə arasında tarixi dostluq və qardaşlıq əlaqələrini daha da gücləndirdiyini vurğulayıb: "Türkiyəyə

yanın ən nəhəng transmilli neft-qaz layihələri Azərbaycan vasitəsilə həyata keçirilir. TANAP, Cənub Qaz Dəhlizi, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xətti, qədim İpək Yolunun bərpası ilə əlaqədar görülmüş işlər Azərbaycanın müstəqilliyini gücləndirir, iqtisadi təhlükəsizliyini təmin edir. Bütövlükdə isə yaxın və uzaq gələcək üçün möhkəm, siyasi-iqtisadi əsaslar yaradır. Adlarını çəkdi-

Xatırladaq ki, TANAP-ın təməli Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və Gürcüstan prezidenti Giorgi Marqvelaşvilinin iştirakı ilə 17 mart 2015-ci ildə Qarsda qoyulub.

Ümumi uzunluğu 1850 km olan TANAP Faza-0 və Faza-1 hissələri həyata keçirilir. Boru kəmərinin Faza-0 adlandırılan Gürcüstan-Türkiyə sərhədi-Es-

TANAP dünyanın gündəmində

Qarşıdakı illərdə əhəmiyyəti artacaq layihədən Rusiyanın məmnun qalmaması ona təsir etməyəcək

sizliyinə töhfə verdiyi üçün bu layihəni dəstəkləyir".

Vaxt keçdikcə TANAP-ın əhəmiyyəti daha da artacaq

ABŞ-ın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Metyu Brayza qeyd edib ki, Azərbaycanın və Türkiyənin güclü iradəsi sayəsində həyata keçirilən TANAP-ın əhəmiyyəti bu gün nə qədərdirsə, vaxt keçdikcə daha da artacaq: "Çünki layihənin həcmi böyüdükcə, bu işin Avropa üçün nə qədər böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini hamı görə bilər. Təsəvvür edin ki, söhbət Avropanın enerji ilə təmin edilməsində tələb və təhlükəsizliyin paralel şəkildə yürüməsindən gedir. Bu layihə Azərbaycanı həm iqtisadi, həm də geostrateji baxımdan dünya enerji bazarının önəmli oyunçularından biri halına gətirir. Layihənin həyata keçirilməsində Türkiyə və BP ilə çox əhəngdar şəkildə əməkdaşlıq edən Azərbaycanın 2020-ci ildə TAP layihəsinin də vaxtından əvvəl başa çatdırılması üçün öz üzərinə götürdüyü məsuliyyətin altından uğurla çıxacağı artıq qətiləşib".

Ukrayna prezidenti Petro

bu layihə iki böyük liderin - Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin söylərini birləşdirməsi hesabına həyata keçirilib və bununla da Avropa Birliyinin enerji təhlükəsizliyi təmin olunub: "Bu, Ukraynanın enerji daşıyıcılarının şaxələndirilməsi üçün də önəmlidir. Ukrayna bu layihəyə tam dəstək verir. Ölkəmiz bu layihədən yararlanmaq üçün addımlar atacaq".

Bolqarıstanın energetika nazirinin müşaviri Rosen Smitçiyev qeyd edib ki, 2020-ci ildə "Şahdəniz-2" qazı Bolqarıstanın qaz istehlakının 25-30 faizini təşkil edəcək. O bildirib ki, Bolqarıstan Azərbaycanı Cənub-Şərqi Avropa regionu üçün əsas təbii qaz mənbələrindən biri hesab edir: "Azərbaycan Cənub Qaz Dəhlizinin həm əsas mənbəyi, həm də tərəfdaşdır. Bolqarıstan 2020-ci ildən Cənub Qaz Dəhlizi ilə nəql olunacaq "Şahdəniz-2" qazının alıcılarındadır və Yunanıstan-Bolqarıstan interkonnektoru (Interconnector Greece-Bulgaria (IGB) vasitəsilə ildə 1 milyard kub metr "Şahdəniz" qazı alacaq".

SOCAR prezidenti və TA-

və qardaş ölkənin iqtisadiyyatına həmişə etibar etmişik. Bu gün açılışını həyata keçirdiyimiz TANAP bu güvənin arxasında dayanan dostluq və əməkdaşlığımızın mühüm bir təzahürü kimi fəaliyyətə başlayır. Əminəm ki, TANAP Türkiyə və Azərbaycanın iqtisadi inkişafını daha da sürətləndirəcək və hər iki ölkənin enerji təhlükəsizliyinə böyük töhfə verəcək. Azərbaycan qazının birbaşa Avropa bazarlarına nəqli Türkiyənin geostrateji mövqeyini gücləndirəcək və ölkəni mühüm enerji mərkəzinə çevirəcək. Bu münasibətlə Türkiyə və Azərbaycan rəsmilərinə, layihənin inşasında səylə çalışan bütün əməkdaşlarımıza xüsusi təşəkkürümü bildirirəm".

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə TANAP-ın istifadəyə verilməsinin böyük əhəmiyyətə malik olduğunu bildirib: "Müstəqilliyin ilk illərində Azərbaycanın maliyyə vəsaiti və ölkəmizə investisiya qoyuluşu yox dərəcəsində idi. Bu gün isə Azərbaycan dünyanın ən nəhəng neft-qaz layihələrində iştirak edir. Daha doğrusu, dünya neft siyasətində mühüm bir oyunçuya çevrilib. Bu kimi nailiyyətlər barədə çox danışmaq olar. Bütün bu uğurlar onun nəticəsidir ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra müstəqil siyasət yeridib. Təbii sərvətlərinin sahibi olduğu konkret eməllərlə nümayiş etdirib.

Müstəqilliyin ilk illərindən təzyiqlərə baxmayaraq, 1994-cü ilin sentyabrın 20-də "Əsrin Müqaviləsi"ni imzalamaqla gələcək üçün böyük təməl qoyuldu. Bu gün isə dün-

yimiz layihələr Azərbaycan üçün daimi konseptualdır, gəlir mənbəyidir, siyasi mövqedir və daimi iş yerlərinin yaradılmasıdır. Son nəticə etibarilə isə Azərbaycanın inkişaf etmiş ölkələr sırasına çıxması üçün möhkəm bünövrədir".

Onu da qeyd edək ki, TANAP-ın açılışı Azərbaycan qazının Avropaya çatdırılmasına qarşı olan qüvvələrin də diqqətindən yayınmayıb. Belə ki, bütövlükdə Cənub Qaz Dəhlizini özünə rəqib sayan Rusiyanın müxtəlif KİV-lərində layihə əleyhinə materiallar dərc olunub. Həmin materiallarda müxtəlif "ekspert"lərə istinadla CDQ-nin hər hansı əhəmiyyətinin olmadığı, bu dəhlizlə Avropaya çatdırılacaq qazın maya dəyərinin Rusiya qazından yüksək olduğu, dəhlizin bir hissəsi olan TAP-ın İtaliya hissəsinin çəkilməyəcəyi və sair iddialar səsləndirilir.

İqtisadçı-alim Vüqar Bayramovun dediyinə görə, strateji əhəmiyyəti ilə yanaşı, Cənub Qaz Dəhlizinin icrası sayəsində Azərbaycan mövcud qiymətlərlə 150 milyard dollara yaxın gəlir əldə edəcək: "Bu baxımdan, TANAP-ın açılması Azərbaycan üçün həm də iqtisadi nöqtəyi-nəzərdən çox vacib layihədir. Cənub Qaz Dəhlizi Rusiyadan yan keçən layihə olduğu üçün Moskvanın ondan məmnun olmaması aydın məsələdir. Lakin bu mövqeyə baxmayaraq, artıq proses gedir, işlərin çoxusu həyata keçirilib. TAP-a İtaliyada yaradılan problemlər müəyyən vaxt itkisinə səbəb ola bilər, lakin kəmərin çəkilişinin qarşısını ala bilməz. Çünki bu layihə üçün siyasi qərar ən yüksək səviyyədə verilib".

kişəhər hissəsinin diametri 56 düym, uzunluğu 1340 km təşkil edir. Avropaya qaz veriləcək Faza-1 adlandırılan hissənin (Eskişəhər-Ədimə -Avropaya qədər olan hissə) isə diametri 48 düym, uzunluğu 476 km-dir. Faza-1 2019-cu ildə Avropa üçün qazı qəbul etməyə hazır olacaq.

TANAP-ın dəyəri 8 milyard ABŞ dolları məbləğində qiymətləndirilir. Kəmərin ilkin illik ötürücülük gücü 16 mlrd. kub metr təşkil edir. Bu həcm 6 milyard kubmetri Türkiyədə istifadə olunacaq, 10 milyard kubmetri isə Avropaya nəql ediləcək.

TANAP 2019-cu ilin ortalarında TAP-a təbii qaz verə biləcək vəziyyətdə olacaq. TAP-ın fəaliyyətə başlamasının isə 2020-ci ilin ortalarında baş tutacağı nəzərdə tutulur.

Mühəndis-texniki hesablamalara əsasən, TANAP ən az 30 il müddətində fəaliyyət göstərəcək. Bu müddət ərzində "Şahdəniz" yatağından hasil olunan təbii qaz TANAP üçün yetərlidir. İstismar müddəti başa çatandan sonra bu kəmərin üzərində texniki reabilitasiya işləri görüb onun fəaliyyətini yeni müddət üçün uzatmaq mümkün olacaq.

TANAP layihəsində "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC 51 faiz, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) Türkiyədəki törəməsi "SOCAR Turkey Enerji A.Ş." 7 faiz, BOTAF 30 faiz, BP 12 faiz paya malikdir.

TANAP-ın səhmlərinin 51 faizi "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC-yə, 7 faizi "SOCAR Turkey Enerji A.Ş."yə (STEAŞ), 30 faizi "Botaf"a, 12 faizi isə BP şirkətinə məxsusdur.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Türkiyə ordusu İraqın şimalında yerləşən və PKK-nın əsas hərbi mərkəzi hesab olunan Qəndil dağında əməliyyata hazırlaşır. Uzun illərdir Qəndildə yerləşən PKK düşərgələrini hədəfə alan Türkiyə hərbi aviasiyasına bu dəfə quru qüvvələri dəstək verəcək, Qəndildəki düşərgələr ələ keçiriləcək.

Türkiyə ordusu bu il martın 10-dan Qəndil də daxil olmaqla, İraqın şimalındakı PKK terrorçularına qarşı əməliyyatlara başlayıb. Ötən müddətdə bölgədə PKK-ya aid 18 hədəfin və 67 terrorçunun məhv edildiyi bildirilir. İndi isə Qəndilin tamamilə götürülməsi məsələsi gündəmə gəlir.

Ancaq əməliyyatın uğurla keçirilməsi üçün qonşu ölkə İrannın, o cümlədən Qəndil düşərgəsinin yerləşdiyi İraqın razılığı və dəstəyi lazımdır. Çünki məsələ ondadır ki, Qəndil dağları İraq və İran arasında yerləşir. Yəni dağ hər iki ölkənin ərazisinə düşür. Ümumi ərazisi 3 min kv.km-dən çox olan bölgənin bir hissəsi isə Türkiyə ilə sərhəd hesab olunur. Ancaq sözü edilən Qəndil dağı və PKK-nın yerləşdiyi eyni adlı düşərgələr İran-İraq sərhədində yerləşir. PKK burada həm İraq, həm İran, həm də Türkiyə ərazisinə terrorçu göndərir. PKK-nın bir nömrəli hərbi bazası olan Qəndil dağı Türkiyədən 90 kilometr məsafədə yerləşir. Qəndil dağının yüksəkliyi 2600 metrdir, ancaq PKK-nın düşərgələrinin yerləşdiyi vadi dəniz səviyyəsindən 1200 metr yüksəklikdə yerləşən geniş ərazidir. Lakin bura tamamilə mağaralardan və gizli sığınacaqlardan ibarətdir. Belə bir əməliyyat üçün qonşu ölkələrin, özəlliklə İraqın dəstəyi lazımdır.

"Habertürk" telekanalına müsahibə verən xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib ki,

Türkiyə və İraq arasında Qəndil anlaşılmazlığı

Ankara Qəndil əməliyyatının razılaşdırıldığını deyir, Bağdad isə hər hansı razılaşma olmadığını bildirir, PKK-nın "yuvası" nədən bu qədər əhəmiyyət kəsb edir?

artıq Qəndil əməliyyatı ilə bağlı İranda danışıqlar aparılır. Nazir deyib ki, hazırda ordu, keşfiyyət qurumları Qəndil əməliyyatı ilə bağlı hazırlıqları davam etdirir. Ancaq paralel olaraq Qəndil əməliyyatı ilə əlaqədar diploma-

tik çalışmalar da davam edir. Çavuşoğlu deyib ki, Qəndildən İrana qarşı PKK-nın İran qolu hesab olunan PEJAK da istifadə edir. Bu səbəbdən də Tehran bu əməliyyatda maraqlıdır. Həmçinin o, Bağdadla da Qəndil əməliyyatı ilə bağlı anlaşma

əldə olunduğunu qeyd edib.

Lakin bu arada İraq hökuməti bəyan edib ki, Bağdad və Ankara arasında Qəndildə PKK-ya qarşı əməliyyat keçirilməsi ilə bağlı hər hansı razıla-

ma əldə olunmayıb. Baş nazir Heydər İbadi deyib ki, Türkiyə rəsmilərinin İraq ərazisində PKK silahlarını izləməsi ilə bağlı açıqlamalar təbliğat məqsədi daşıyır. İbadinin nədən belə dediyi məlum deyil. Üstəlik, Mosul və Ənbər əyalətində bu ilin yazında İraq və Türkiyə hökumətləri arasında anlaşma əsasında PKK düşərgələri boşaldılıb. Ancaq indi İraq baş naziri nümayişkarənə şəkildə Ankara ilə razılaşma olmadığını bildirir. Mümkündür ki, İbadi hələlik razılaşmanın əldə olunmadığına işarə edib. Məsələ ondadır ki, İraqda seçkilər bir ay əvvəl baş verib və hazırda koalisiya hökumətinin qurulması danışıqları aparılır. Türkiyədə isə seçkilər bu ayın 24-də keçiriləcək. Türkiyədə bir sıra təşkilatlar Qəndil əməliyyatını seçkilərə hesablanmış kampaniya adlandırır. Bağdad isə indi bu şəkildə adının hallanmasını istəmir.

Amma Ankaranın davranışından məlum olur ki, hökumət İraqda PKK-ya qarşı əməliyyat

aparmaqda qərarlıdır. Ancaq bu prosesin seçkilərə qədər olacağı, yoxsa hələ müəyyən zaman tələbə edəcəyini indidən demək çətinidir. Fakt odur ki, Türkiyə ordusu Qəndil istiqamətində ordu toplamaqdadır. Hökumət isə İraqda qalıcı fəaliyyət göstərəcəklərini bildirir. Bu isə Bağdadı narahat edir.

Qeyd edək ki, PKK-nın Qəndil düşərgəsi 1997-ci ildə Avropada yaşayan kürd təşkilatlarının topladığı maliyyə hesabına yaradılıb. Qəndildə hazırda 50-dək PKK düşərgəsi var, ümumilikdə isə 10 kilometrlik radiusda 2 minə yaxın sığınacaq mövcuddur. Başdan-ayağa minələnmiş bölgəyə naşı adamın daxil olması intihar sayılır. Bölgə kənarlardan raket-zenit qurğuları, raketlər və ağır pulemyotlu maşınlarla mühafizə olunur. Bölgə təbii sədlərdən ibarətdir. Kənarından hücum edən qüvvəyə qarşı müdafiə olunmaq çox rahatdır. Bundan başqa, dağda müxtəlif həcmli 100-dən çox mağara var. Bunların ən böyüyündə eyni vaxtda 500 nəfər yerləşə bilər.

Qəndildə ümumi olaraq 50 düşərgə var ki, bunlardan 15-i təlim düşərgəsidir. Bundan başqa, PKK-nın mərkəzi qarargahı, arxivi və digər əsas mərkəzləri burada yerləşir. Qəndil ətrafında təxminən 60-a qədər əsasən kürd kəndləri mövcuddur ki, bu kəndlər PKK-nın təbii müttəfiqləridir. Hətta Qəndildə fəaliyyət göstərən PKK-ya məxsus iki kiçik çaplı elektrik stansiyası istehsal etdiyi elektrikin bir qismini bu kəndlərə verir.

Türkiyə hökuməti hesab edir ki, ölkə ərazisində əsas terror fəaliyyətləri məhz Qəndildən idarə olunur. PKK-nın bütün liderləri də bu dağda məskunlaşdığı üçün Qəndilin alınması həm də terrora dəhşətli zərbə ola bilər.

□ **Konan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Yəməndə həlledici döyüş başladı

Səudiyyə Ərəbistanı koalisiyası husilərin əlindəki əsas liman şəhərinə hücum etdi, müharibə amansız xarakter almaqdadır

Yəməndə müharibə yenidən qızışıb. Son həftələrdə husi qüvvələrinin ölkənin şimal və qərbinə doğru sıxışdırmağa çalışan koalisiya qüvvələri iyunun 13-də husilərin nəzarətində olan Qırmızı dəniz sahillərində yerləşən Hudeyda liman şəhərinə hücum edib.

Təxminən 600 min nəfərin yaşadığı Hudeyda şəhəri hazırda husilərin nəzarət etdiyi ən böyük liman şəhəri hesab olunur. Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ-nin rəhbərlik etdiyi koalisiya sahil boyunca sürətlə irəliləyərək şəhərə hücum edib. Son məlumatlarda Hudeyda uğrunda kəskin döyüşlərin getdiyi bildirilir. Hətta ərəb mənbələri bir dəfə şəhərin ələ keçirilməsini yazsa da, məlumat tədiqini tapmayıb.

Qeyd edək ki, əməliyyat bir müddətdir hazırlanır. Bu barədə məlumatı yayan "Rey əl-Yaum" qəzetinin xəbərində qeyd olunurdu ki, husilər Hudeyda şəhərini təhvil verməkdən imtina edib, sona qədər müdafiə olunacaqlarını BMT-nin Yəmən təmsilçisini bildiriblər. BMT-nin məlumatına görə, 600 min nəfərin yaşadığı şəhərdə hərbi əməliyyatların başlaması çoxlu sayda insanın ölümünə və qaçqın düşməsinə səbəb olacaq.

BMT-nin hesablamalarına əsasən, hazırda 25 milyonluq Yəmən şimal bölgələrində 7 milyondan artıq insan qida və

dərman çatışmazlığından ölüm təhlükəsi altındadır. Səudiyyə Ərəbistanı koalisiyası husiləri təslim olmağa məcbur etmək üçün Yəmən şimal bölgələrini tamamilə mühasirə altında saxlayır, bölgəyə ərzaq və dərman buraxılmır. Hazırda şimali Yəmən blokada altındadır. Səudiyyə aviasiyası isə demək olar ki, hər gün bombardman reydləri həyata keçirir. Yəməndə siyasi danışıqlar, humanitar yardımın çatdırılması prosesi dalana dirənib.

Hudeyda şəhərinin ələ keçirilməsi husilərin dənizə əsas çıxışlarını itirməsi deməkdir. Bu səbəbdən də şəhəri müdafiə edəcəkləri, hətta Əbu-Dabi və Dubaya raket atacaqlarını bildiriblər. Bu şəhərin itirilməsi husilərin dəniz sahillərindən sıxışdırılma çıxarılması, daha çox dağlara tərəf qovulması və faktiki olaraq məhsirə alınması deməkdir. Bu səbəbdən də Hudeyda şəhəri Yəmən müharibəsinin taleyinin həll olunduğu əsas əməliyyat hesab oluna bilər. Şəhər itirilsə, husilər 10 il əvvəlki kimi dağlarda ağır şərtlərdə müqavimət göstərme-

yə məcbur qalacaq və ehtimal ki, uzun müddət müqavimət göstərə bilməyəcəklər. Eyni zamanda paytaxt Sənaya gedən yolun açılması və tezliklə süqut etməsi deməkdir.

Bu səbəbdən də husilər Hudeydan sona qədər müdafiə edəcəklərini bildiriblər. İyunun 13-də əməliyyat başladıqdan az sonra husilər Səudiyyə Ərəbistanına məxsus hərbi gəmi vurduqlarını elan ediblər. Husilər üçün Hudeyda mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi

üçün bu şəhərdə savaşın hələ bir müddət davam edəcəyi gözlənilir. Çünki demək olar ki, ciddi xarici dəstəyə, silah və texnikaya sahib olmayan ayaqyalın dağlı husilər artıq 3 ildən çoxdur ki, dünyanın ən modern silah və texnikasına malik olan Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ ordusuna qarşı müqavimət göstərir.

Xatırladaq ki, Səudiyyə Ərəbistanının başçılıq etdiyi 10 dövlətdən ibarət koalisiya 2015-ci il martın 26-da Yəmənə qarşı hərbi

müdaxilə başladı. Məlum olduğu kimi, 2012-ci ildə Yəmən 31 il idarə etmiş prezident Əli Abdullah Saleh uzun sürən etiraz aksiyalarından sonra ABŞ-ın da vasitəçiliyi ilə hakimiyyətdən istefa verib. Bundan sonra Yəmən prezidenti vəzifəsini keçici olaraq vitse-prezident Abdurabbu Mansur Hadi icra etməyə başlayıb. Ancaq Hadinin hakimiyyəti inqilabdan sonra Yəmənə ciddi dəyişikliyə səbəb olmayıb. Ölkənin faktiki olaraq böyük bir hissəsində "Yəmən əl-Qaidəsi"nin

hakimiyyəti davam edib, üstəlik, siyasi çekişmələr dərinləşib və iqtisadi vəziyyət ağırlaşdı. Bu vəziyyətə daha bir zərbəni isə 2014-cü il sentyabrın 22-də ölkənin şimalında möhkəmlənən Husi üsyançıları vurublar. Mərkəzi hökumətə qarşı üsyan qaldıran husilər paytaxt Sənaya hücum edərək Hadi hökumətini devirib və iqtidarı ələ keçiriblər.

Abdurabbu Mansur əl-Hadi ölkəni tərk edərək Səudiyyə Ərəbistanına qaçdı. Səudiyyə krallığı isə Mansur əl-Hadini yenidən postuna qaytarmaq və husiləri hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq üçün bu ölkəyə qarşı hərbi müdaxiləyə qərar verib.

Yəmənə hava zərbələrində 179 hərbi təyyarədən ibarət hava donanması iştirak edib. Əsas zərbə qüvvəsini isə əməliyyata 100 qıncı ilə qatılan Səudiyyə Ərəbistanı heyəti keçirib. Krallıq bəyan edib ki, bu əməliyyatın əsas məqsədi Yəmən devrilmiş prezidenti Mansur Hadini hakimiyyətə qaytarmaq, hakimiyyəti zəbt etmiş husiləri cəzalandırmaqdır.

Ancaq ötən 3 il ərzində koalisiya husiləri məğlub edə bilməyib. Ancaq havadan, dənizdən və qurudan mühasirəyə alınan Şimali Yəmən ərazilərində müharibə cinayətləri, humanitar böhran baş verib. Aramsız davam edən hava hücumları nəticəsində bu günə qədər koalisiya qüvvələri Yəməndə 11 min insanı qətlə yetirib. Ölənlərdən 230 uşaq, 1698-i qadındır. 24 min 297 nəfər isə yaralanıb. Yaralıların 3248 nəfəri uşaq, 2645-i qadındır. 2081 nəfər isə şikəst olub. Ancaq müharibənin gedişi onu göstərir ki, itkilərin siyahısı daha da artacaq.

□ **Konan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan sahillərini də əhatə edən Xəzər dənizi və onun tarixi bərəsində elm adamları xeyli maraqlı araşdırmalar ediblər. Bu araşdırmalar arasında Xəzərin nə üçün bəzi mənbələrdə göl, bəzilərində isə dəniz kimi adlandırılması məsələsinə də aydınlıq gətirilib.

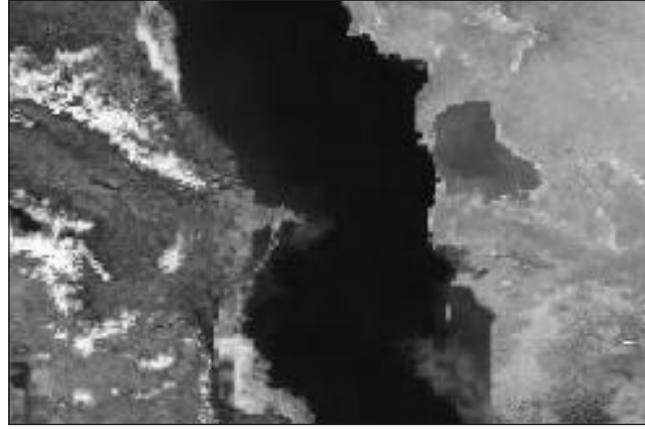
"Yeni Müsavat" olaraq inkişaf edən elm adamlarının Xəzər dənizi ilə bağlı ortaya çıxardığı faktların bəzilərinə diqqətinizə çatdırırıq.

Amerikadakı çox göllərin toplam sahəsindən daha böyük ərazini əhatə edən Xəzər dənizinin üst sahəsi 370 min kvadrat kilometrə çoxdur. Bu, onun bir çox ölkələrin ərazisindən belə daha böyük olduğu anlamına gəlir. Məlumdur ki, Xəzər dənizində bir çox canlılar yaşayır. Bəs əgər Xəzərin heç bir okeanla əlaqəsi yoxdursa, bu canlılar necə yaranıb?

Əslində keçmiş bir dənizin qalıqları olan Xəzər dənizi bir zamanlar dünya okeanları ilə əlaqədə olub. Xəzər dənizi Böyük Tetis dənizinin bu günə qədər gəlib çıxan ən böyük hissəsidir. Üçüncü geoloji dövrdə meydana gələn dəyişikliklərlə Qafqaz və Elbrus dağları, Avropa qitəsi və İran platosu meydana çıxarkən Xəzər dənizi də yaranıb. Daha doğrusu, Qafqaz dağları Xəzər və Qara dənizin arasında, toqquşma nəticəsində meydana çıxıb. Yüz milyonlarla il əvvəl bugünkü Aral, Azov, Xəzər, Aralıq dənizi və başqa dənizlərin yerində yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Tetis adında bir dəniz olub. Bu

Xəzər dənizi: milyon illər öncənin sirli hadisələri

Dünyanın ən böyük gölü necə yaranıb...

dənizin bir tərəfi İspaniyaya, o biri tərəfi isə Zond adalarında çatır. Lakin Mezozoy erasının sonunda, yeni 70 milyon il davam edən Tabşir dövründə gil, qum və əhəngdaşı çöküntülərinin uzun tarixi dövr ərzində toplanaraq suyun səthinə çıxması quru əmələgəlmə prosesinə güclü təkan verir. Proses bu mərhələ ilə dayanmayıb davam edir və nəticədə Xəzər dənizi Qara dəniz hövzəsindən təcridən ayrılır.

Amma tarixin müxtəlif dövrlərində Xəzərin sahəsi bəzən böyüyüb, bəzən də kiçilib. Tədqiqatçılar bu hövzənin İrandan Samara şəhərinə-

dək geniş əraziyə malik Ağcaqıl dənizi kimi də adlandırılıblar. Müasir Xəzərin formalaşması müxtəlif mərhələlərdən keçməyinə baxmayaraq milyon il bundan qabaq iqlimin kəskin dəyişməsi, onun ərazisinin dövrü olaraq dəyişməsinə təsir göstərib.

Qədim yunan coğrafiyaşünası və tarixçisi Hekatey Miletli hələ eramızdan əvvəl 6-5-ci əsrlərdə Xəzərdən bəhs etmiş, onu okean körfəzi və Hirkan (Girkan) dənizi kimi adlandırır. Sovet tarixçisi L.A.Yelnski isə Hekateyin və onun müasirlərinin coğrafi baxışlarını bütövlükdə təhlil edərək belə nəticəyə gəlib ki, yu-

nan səyyahı bütün dənizləri (Aralıq dənizi istisna olmaqla), o cümlədən Xəzəri qapalı hesab edib. Lakin Herodotun dövründə Qırmızı, Ərəbistan və s. dənizlərin okeanla əlaqəsi aşkar edilir. Görünür tarixçi Herodot da bir dəniz haqqında olan baxışın mexaniki olaraq başqasına tətbiq edilməsinə qarşı çıxır. Ona görə də Xəzərin heç bir dənizlə əlaqəsi olmadığını göstərir.

Xəzərə göl xarakteri eramızdan əvvəl 5-4-cü əsrlərdə daha çox irəli sürülürdü. Eyni zamanda əks nəzəriyyələr də mövcud idi. E.ə. 2-ci əsrdə yaşamış Ptolomey də birmənalı olaraq Herodotun fikrini təs-

diq edib. Sərkərdə Makedoniyalı İsgəndərin qoşunları Sır-dərya ətrafında olduğu zaman (*həmin vaxt Xəzər və Aral dənizləri bir-birindən ayrılma-mışdı*) İsgəndərin silahdaşları belə hesab etmişlər ki, Sır-Dərya Xəzər dənizinə, Don çayı isə Azov dənizinə tökülür, Xəzər və Azov dənizi bir-birinə qovuşur. Hətta böyük müfəkkir Aristotel də Xəzərin qapalı hövzə olmasını müdafiə edirdi.

Sonrakı əsrlərdə də bu hövzəni okean körfəzi hesab edən alimlərdə oldu. Bir məqamı yadda saxlamaq lazımdır ki, Xəzərin göl, qapalı hövzə olması həqiqətə 2 min ildən

artıq mübahisədən sonra təsdiq edilib. Belə nəticəyə gəldi ki, Xəzəri Qara, Baltik və başqa dənizlərlə yanaşı qoymaq olmaz. X əsrdə yaşamış Məsudi Xəzərdə üzən rus gəmiləri, Bakıda çıxarılan neft haqqında məlumat vermişdi. Eramızın 900-cü illərində ərəb müəllifləri İstəxi və İdrisi Xəzərin qapalı olduğunu sübut ediblər. İstəxi yazırdı: "Hövizəyi-bəhrü-əl Xəzərin nöqtəsindən çıxıb onun sahilə boyu hərəkət etməklə, yenə həmin nöqtəyə qayıtmaq olar".

Onu da qeyd edək ki, Xəzər dənizi yalnız dünyanın bütün su səthinin 40%-ni təşkil edir. Geoloji tədqiqatlara görə, Xəzər dənizinin yeraltı təbəqəsi iki müxtəlif formada, şimal və cənubda formalaşmışdır. Belə ki, Şimal bölgəsi tortillalardan ibarətdir və 20 kilometrdir. Cənub bölgəsi böyük dənizlərin bağı kimidir və 7 km enindədir.

Bu dənizdə mövcud olan xüsusi ekosistem fərqli bir əhəmiyyətə sahibdir. Dənizin dibindəki enerji qaynaqları, canlılar, dəniz nəqliyyat yolları və ətrafındakı dəniz məhsulları müəssisələrinin varlığı Xəzərin əhəmiyyətini getdikcə artırır. Bu əhəmiyyət Xəzərin strateji mövqeyindən də qaynaqlanır. Neft, təbii qaz və müxtəlif dəniz canlılarının mövcudluğu ilə bərabər, mülayim iqlimi və gözəl sahilləri səbəbindən zaman-zaman Xəzər boyunca limanlar tikilib, şəhərlər qurulub. Nəticədə bugünkü, hələ də dövlətlərin statusunu müəyyənləşdirə bilmədiyi Xəzər meydana çıxıb.

□ **Hazırladı: Əli RAİS, "Yeni Müsavat"**

Qalmaqallı kosmetoloqun daha bir qurbanı

Elnarə Rzayevanın törətdiyi əməllərlə bağlı suallar açıq qalır

Son vaxtlar özünü kosmetoloq kimi təqdim edən Elnarə Rzayevanın qurbanlarının sayı durmadan artmağa başlayıb. Bu günə qədər çoxlu sayda pasient, o cümlədən model Esmira Yusifova, Xalidə Qasımova, E.M-ova mətbuat müraciət edərək onun prosedurlarından şikayət edib, dodaqlarında, üzlərində yaralar əmələ gəldiyini bildiriblər.

Bununla bağlı mətbuatda dəhşət doğuran fotolar da yayılıb. Bəzi pasientlər hətta kosmetoloq tərəfindən döyüldüyünü bu səbəbdən məhkəməyə müraciət etdiklərini qeyd edib. Lakin hər dəfə Elnarə Rzayeva bütün bunların onun həmkarları tərəfindən hazırlanan "qara piar" olduğunu, şikayətçiləri tanımadığını bildirib. Beləliklə, kosmetoloqun törətdiyi əməllərlə bağlı suallar bu günə qədər açıq qalıb.

Ötən gün isə kosmetolo-

qun daha bir qurbanı ortaya çıxdı. Səlimə Əhmədova adlı pasient axşam.az saytına şikayət edərək bildirib ki, dodağında biopolimeri (gel) əritmək üçün Elnarə Rzayevaya müraciət edib və həyatının şokunu yaşayıb. Belə ki, S.Əhmədovanın sözlərinə görə, prosedurlar etmək üçün kosmetoloqa 800 manat ödəyib, ona iynə vurulub. Lakin dodağında gel ərimək əvəzinə,

yerində dəhşətli yaralar əmələ gəlib: "Dodağım əvvəlcə yara oldu, pis günə qaldı. Yara gedəndən sonra isə şişib daha da böyüyüb. Düz bir il 20 gündür əməliyyatın üstündən keçir. Hər gün Elnarənin yanına gətsəm də, məni yola verirdi. Deyirdi ki, get, sabah gəlsən. Nəhayət, bu gün onunla üz-büz görüşdüm. Elədiyini boynuna almadı. Dedi, daha sənə heç cürə kömək

edə bilmərəm, get, kimə şikayət edirsən et, heç kimdən qorxmuram".

Məsələyə aydınlıq gətirmək üçün "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı Elnarə Rzayevanın mövqeyini öyrənməyə çalışıb. Kosmetoloq adətə üzrə bu dəfə də həmin şikayətçini tanımadığını deyib: "Mən elə bir insan tanımıram. Ümumiyyətlə, şikayətçilərin heç birini tanımıram, hər biri-

ni də məhkəməyə vermişəm. Məhkəmə sonda öz qərarını verəcək".

□ **Xalida GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Elan

Ağdaş rayon Yuxarı Ləki kənd sakini Nəbiyeva Dostu Əli qızının adına olan JN 925 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş rayon Şəkili kənd sakini Məhərrəmov Vidadi Şiraz oğluna məxsus JN 268 nömrəli dövlət aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Rusiyada bu gün başlayacaq futbol üzrə dünya çempionatında sonuncu qrupa "qazanın dibi" də demək olar. Bu qrupda hansı intriqanın ola biləcəyini hamıdan əvvəl Joze Mourinyo deyib. Mourinyo bir neçə gün əvvəl deyib ki, H qrupunda Seneqal milli-si birinci, Polşa isə ikinci yeri tutacaq.

Beləliklə, H qrupu haqda.

1. Polşa
2. Seneqal
3. Kolumbiya
4. Yaponiya

Polşa və Levandovski

Polşa millisi 8-ci dəfədir ki, dünya çempionatında iştirak edir. 1974 və 1982-ci il mundialında komanda dünya üçüncüsü olub. Sonuncu dəfə isə onlar dünya çempionatında 2006-cı ildə iştirak ediblər.

Polşa seçmə mərhələdə E qrupunda mübarizə aparırdı. Nəticədə polşalılar 25 xalla bu qrupda lider oldular. Danimarkaya 4:0 hesablı biabırçılıq yada salmaq...

Komandanın əvəzənilməz kapitanı Robert Levandovski isə keçirilən 10 görüşdə 16 qol vura-raq Avropa zonası üzrə DÇ təsnifat mərhələsinin ən məhsuldar futbolçu kimi adını tarixə yazdırdı. Levandovski haqda hələ dünya çempionatında çox danışacağıq...

Polşa millisi sosialist sisteminde (Varşava müqaviləsi ölkələri nəzərdə tutulmuş) SSRI yığması kimi xüsusi inkişafı yox idi. Əlbəttə bu oxşarıqda slavyanlara dil baxımdan qohumluluğun da xüsusi təsiri vardı. Amma Berlin divarları yıxıldı və sonra Polşa daha çox Almaniya millisini bənzəməyə başladı. Polşanın oyun stili alman məşinina çox bənzəyir, sürətli futbolçular, kəskin hücumlar... Bu səbəbdən son illər Polşanın oyununa şəxsən bəndəniz çox maraqla baxır. Bu mundialda Polşanın növbəti mərhələyə adlayacağı problemli görünür. Əlbəttə ki, həm Polşa millisi, həm Levandovski seçmə mərhələsindən daha yaxşı oyun göstərməyə iddialıdır. Yeri gəlmişkən, 2008-ci ildən Polşa yığmasında oynayan Levandovskinin bu ilk dünya çempionatı sayılır.

Polşa mundial hazırlıqları çərçivəsində dörd sınaq matçı keçirib. Nigeriyaya 0:1 uduzan milli Cənubi Koreyaya 3:2 hesabı ilə qalib gəliblər. Polşa İyunun 8-də Çili ilə 2:2 bərabərliyə razılışmış, Litva ilə oyunda isə 4:0 hesabı ilə qalib gəlmiş.

Uzun illər ABŞ-da yaşayan Adam Navaika bayaq yuxarıda xatırladığımız "sosialist sistemi" məktəbinin futbolçularında olub. İmmiqasiyada olduğu vaxt həttə kosmetik mallar da satan sabiq futbolçu milli komandada 2013-cü ildən bəri çalışır. Adam Navalkanın millinin yenidən mundiala yüksəlməsində zəhməti böyükdür.

Polşa Rusiyaya bu heyətlə gəlir:

Qapıcılar: *Lukaş Fabyanski ("Suonsi", Uels), Voyçex Şesni ("Yuventus", İtaliya), Bartoş Byalkovski ("İpsviç", İngiltərə);*

Müdafiəçilər: *Lukaş Pişek ("Borussiya", Dortmund, Almaniya), Kamil Qlik ("Monako", Fransa), Matsey Ribus ("Lokomotiv", Moskva, Rusiya), Artur Endjeyçik, Mixal Pazdan (hər ikisi "Legiya", Polşa), Bartoş Bereşinski ("Sampdoriya", İtaliya), Yan Bednarek ("Sautampton", İngiltərə);*

Yarımüdafiəçilər: *Yakub Blaşikovski ("Volfsburq", Almaniya), Kamil Qrosiçki ("Hall Siti", İngiltərə);*

"Qazanın dibi" - Seneqal

Levandovskiyə qarşı

DÇ-2018-in son qrupunda da gərgin mübarizə gözlənilir

giltərə), Qjeqoj Krixoviyak ("Vest Bromviç", İngiltərə), Slavomir Peşko ("Lexiya"), Pyotr Zielinski ("Napoli", İtaliya), Karol Linetti ("Sampdoriya", İtaliya), Yaçək Qoraliski ("Ludoqorets", Bolqarıstan), Rafal Kurzava ("Qurnik");

Hücumçular: *Robert Levandovski ("Bavariya", Almaniya), Arkadius Milik ("Napoli", İtaliya), Lukaş Teodorçuk ("Anderlext", Belçika), David Kovnaçki ("Sampdoriya", İtaliya).*

İkinci dəfə mundialda, amma hamı tanıyır-Seneqal

Seneqal ilk dəfə mundiala 2002-ci ildə qatılıb. Elə həmin il də özündən söz etdirməyi bacarıb. Dünya çempionatında cəmi 5 oyun keçirən Seneqal 1/4 finala qədər irəliləyib. Afrika xoşbəxt qitə sayılmaz, amma orada ayrı-ayrı ölkələr var ki, zaman-zaman vətəndaşlarına belə xoşbəxt günlər yaşadır. Elə seneqallılar kimi...

2002-ci il mundialından sonra Seneqal futbol məktəbinin yetirmələrinə maraq artdı. Onlara Avropanın tanınmış klublarından dəvətlər yağmağa başladı. Elə indi də Seneqal millisinin oyunçularında İtaliya və İngiltərə klublarında oynayan futbolçular var.

Aliu Sisseni futbol azarkeşləri yaxşı xatırlayır. Seneqalın debüt mundialında ən çox diqqətdə olan Sisse 2015-ci ildən millinin baş məşqçisi təyin olunub. Sisse məşqçilik karyerasında da diqqət üzərinə çəkə bilər. Hazırda 42 yaşlı baş məşqçinin bacarığı sayəsində Seneqal seçmə mərhələni məğlubiyyətsiz başa vurdu və ikinci dəfə ölkəsinin adını dünya çempionatı tarixinə yazdırdı.

Seneqalın heyəti belədir:

Qapıcılar: *Abdulaye Diallo ("Renn"), Hadim N Diaye ("Horroya", Qvineya), Alfred Qomis (SPAL, İtaliya);*

Müdafiəçilər: *Kalidu Kulibali ("Napoli", İtaliya), Kara Mboc ("Anderlext", Belçika), Lamin Qassama ("Alanyaspor", Türkiyə), Mussa Vaqe ("Eypen", Belçika), Yussuf Sabali ("Bordo", Fransa), Saliu Siss ("Anje"), Salif Sane ("Hannover", Almaniya);*

Yarımüdafiəçilər: *Papa Aliun Ndiaye ("Stok Siti", İngiltərə), Şeyx N Doye ("Birmingem", İngiltərə), Şeyxu Kuyate ("Vest Hem", İngiltərə), Alfred Ndiay ("Vilyarreal", İspaniya), İdrissa "Qane" Qaye ("Everton", İngiltərə);*

Hücumçular: *Mame Biram Diuf ("Stok Siti", İngiltərə), Diafra Sako, İsmaila Sarr (hər ikisi "Renn", Fransa), Mussa Konate ("Amyen", Fransa), Balde Keyta ("Monako", Fransa), Mussa Sou ("Bursaspor", Türkiyə), Sadio Mane ("Liverpul", İngiltərə), Mbaye Nyanq ("Torino", İtaliya).*

Ehtiyat oyunçular: *Adama Mbenqe ("Kan", Fransa), Fallu Dian ("Mets", Fransa), Famara Dyedu ("Bristol Siti", İngiltərə), Anri Seyve ("Sivasspor", Türkiyə).*

"H" qrupunda yer alan Seneqal millisi Polşa (Moskva, 19 İyun), Yaponiya (Yekaterinburq, 24 İyun) və Kolumbiya (Samara, 28 İyun) ilə üz-üzə gələcək.

Kolumbiya yenə möcüzə edə biləcəkmi?

Bukmeykerlər bu qrupda ən iddialı komandalardan birinin də Kolumbiya olacağı qənaətindədirlər. Dünya çempionatlarında

6-cı dəfə iştirak edəcək komandanın ən böyük uğuru 4 il əvvəl keçirilən Braziliya mundialında olub. Yada salaq ki, Kolumbiya 1/4 finaldakı irəlilədi və mübarizəni yalnız Braziliya ilə oyundan sonra dayandırdılar. Kolumbiya millisinin oyunçusu Hames Rodriqes 6 top vuraraq mundialın bombardiri və yaxşı qol müəllifi oldu. Bu komandanın heyətində də indi xeyli yaxşı futbolçular var.

Komandanı Rusiya mundialına baş məşqçi Xose Pekerman gətirib. 2012-ci ilin yanvarından Kolumbiya millisinə rəhbərlik edən 68 yaşlı mütəxəssis dünyada tanınmış məşqçilər sırasındadır. Pekerman daha öncə Argentina yığmasına da rəhbərlik edib.

Onun müəyyənləşdiriyi heyət belədir:

Qapıcılar: *David Ospina ("Arsenal"), Kamilo Varqas ("Deportivo Kali"), Xose Kuadrado ("Onse Kaldas");*

Müdafiəçilər: *Santyaqo Arias (PSV), Kristian Sapata ("Milan"), Frank Fabra ("Boka Xunior"), Yeri Mina ("Barselona"), Davinson Sançes ("Tottenhem"), Xoan Moxika ("Jirona"), Oskar Murilyo ("Paçuka");*

Yarımüdafiəçilər: *Abel Aqilar ("Deportivo Kali"), Vilmar Barrios ("Boka Xunior"), Ceferson Lerma ("Levante"), Mateo Uribe ("Amerika"), Karlos Sançes ("Espanyol"), Xuan Kuadrado ("Yuventus"), Xuan Kintero ("River Pleyt"), Xose İskierdo ("Brayton"), Xames Rodriqes ("Bavariya");*

Hücumçular: *Karlos Bakka ("Vilyarreal"), Radamel Falkao ("Monako"), Miçel Borxa ("Palmeiras"), Luis Muriel ("Sevilya");*

Yaponlar bu qrupun zəif bəndidir

Yaponiyalı bu qrupun ən zəif bəndi hesab edirlər. Baxmayaraq ki, artıq 6-cı dəfədir ki, Yaponiya mundialarda iştirak edir, xüsusi bir yaddaqalan uğuru olmayıb. Yalnız iki dəfə 2002 və 2010-cu illərdə qrup mərhələsinə keçə bilib. Yaponiyanın baş məşqçisi Akira Nisino bu posta 2018-ci ilin aprelində təyinat alıb. O, yığmanın baş məşqçisi postunda Vahid Halilhodzici əvəzlənib. 63 yaşlı mütəxəssis 1996-cı il Atlanta Yay Olimpiya Oyunlarında Yaponiya yığmasına rəhbərlik edib. Bununla yanaşı, Nisino "Qamba Osaka" ilə birlikdə Klublararası dünya çempionatının yarıfinalına qədər irəliləyə bilib.

Yaponların heyəti belədir:

Qapıcılar: *Eyi Kavasima ("Mets", Fransa), Masaaki Hiqasiçüçi ("Qamba Osaka"), Kosuke Nakamura ("Kasiva Reysol");*

Müdafiəçilər: *Yuto Naqatomo ("Qalatasaray", Türkiyə), Qotoku Sakai ("Hamburq", Almaniya), Tomoaki Makino, Vataru Endo (hər ikisi "Urava Red Daymonds"), Gen Sedzi, Naomisi Ueda (hər ikisi "Kasima Antlers"), Mayya Yosida ("Sautgempton", İngiltərə), Hiroki Sakai ("Marsel", Fransa);*

Yarımüdafiəçilər: *Makoto Hasebe ("Ayntraxt", Almaniya), Sindzi Kaqava ("Borussiya", Dortmund, Almaniya), Qaku Si-basaki ("Xetafe", İspaniya), Riota Osima ("Kavasaki Frontale"), Hottaru Yamaçüçi ("Serezo Osaka"), Keysuke Honda ("Paçuka", Meksika), Genki Haraçüçi, Takasi Usami (hər ikisi "Fortuna", Almaniya), Takasi İnu ("Eybar", İspaniya);*

Hücumçular: *Sindzi Okazaki ("Lester Siti", İngiltərə), Yuya Osako ("Verder", Bremen, Almaniya), Yosinori Muto ("Maynts", Almaniya);*

□ **Nazim SABİROĞLU**
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 129 (7018) 14 iyun 2018

Qadın makiyajdan istifadə etmirsə...

Qadınlar müxtəlif səbəblərə görə kosmetik vasitələrdən imtina edirlər. Əgər kosmetikadan imtina ciddi səbəblərə dayanmırsa, o zaman həmin qadının özünə az dəyər verdiyini demək olar. Belə xanımlar qadınlığın tərəfdarı olmur və özlərinə fikir vermir. Səbəbləri odur ki, belə xanımların ya az vaxtları olur, ya da tənbəldirlər. Ətraf mühitdən də çox şey asılıdır. Əgər qız uşaqlıq vaxtında yalnız oğlanlarla dostluq edibse, sonradan kosmetikadan istifadə ona qəribə gəlir. Kişi kollektivində çalışan qadınlar hərdən "daxillərindəki naz-ışvəni" unudurlar. Makiyajın yoxluğu feminizmin də əlaməti ola bilər. Kişi ilə eyni səviyyədə olmaq istəyi zərif cinsin bəzi nümayəndələrini kosmetikadan imtina etməyə sövq edir. Bir qayda olaraq, belə qadınlar karyeranı həyatlarında ən dəyərli meyar sayırlar. Dodaq boyasından və tuşdan imtina edirlər. Xüsusilə də eqosentrik qadınlar belə addım atırlar. Belə qadınlar hesab edirlər ki, bütün Yer kürəsi onların ətrafında fırlanır və gözəl görünmək onlar üçün də vacib deyil. "Mən necə varamsa, eləyəm" prinsipilə yaşayan qadınlar da kosmetikaya maraq göstərmirlər. Onlar təbii obraza üstünlük verir və hesab edirlər ki, ətrafdakılarla dürüst olmaq və xarici görkəmi bəzəməklə kişiləri aldatmamaq lazımdır.

Qayınana gəlini məhkəməyə verdi

Türkiyənin Adana şəhərində qayınanası ilə ulduzu barışmayan Zühal Dinçöz adlı 36 yaşlı qadın onunla mübarizədə yeni üsul tapıb. Zühal ev və cib telefonuna qayınanasından gələn zəngləri qəbul etməklə bağlı proqram yükləyib. Belə ki, hər iki telefona zəng gələndə avtomat cavabverici "telefon yiyəsinin məşğul olduğunu" göstərir. Qayınanası ilə maksimum az görüşməyə çalışan qadın bir neçə dəfə yaşa-

dıqları evi də dəyişməyə nail olub. Bu münasibətdən qəzəblənən 57 yaşlı Medine Güngör gəlinin olduğunu" göstərir. Qayınanası ilə maksimum az görüşməyə çalışan qadın bir neçə dəfə yaşa-

ndan gizlədir. Qadının 41 yaşlı həyat yoldaşı isə deyib ki, anası ilə həyat yoldaşı arasında seçim etmək istəmir və məhkəmədə də ifadə verməyəcək: "Mən qadın davalarından qorxuram".

Həkimə gedəndən sonra öldü

ABŞ-ın Arizona ştatındakı Finisk şəhərindən olan Alani Murrieta həkimlərin qrip diaqnozu qoymasından bir gün sonra dünyasını dəyişib. Bu haqda "The Independent" qəzeti xəbər verir. Həkimlər 20 yaşlı anaya qrip əleyhinə dərmanlardan ibarət resept yazıblar. Bir müddət sonra qız nəfəs almaqda çətinlik çəkdiyi üçün yenidən xəstəxanaya müraciət edib. Daha sonra aydınlaşıb ki, gənc qadın pnevmoniyadan əziyyət çəkir. Murrietanın vəziyyəti pisləşən kimi həkimlər onu daha həssas şəkildə müayinə ediblər. Rentgen göstərib ki, ilkin diaqnoz səhv olub. Bu səbəbdən də onu xəstəxanadan evə buraxıblar. Amma o, hadisədən 8 saat sonra Alani dünyasını dəyişib. Qadının iki oğlu anasız qalıb. Gənc ana qrip xəstəliyinin ağırlaşmasının qurbanı olub. Nəşr Böyük Britaniyada müvafiq hadisələrin statistikasını aparır. "Oxford Vaccine Group"un hesablamalarına görə, ölkədə hər il qrip ağırlaşmasından 600 nəfər ölür.

Dünyanın ən bahalı toyuqları

İndoneziyada dimdiyindən daxili orqanlarına qədər hər yeri qara olan "Ayam Cemani" cinsi toyuqlar böyük maraq görür. Bu diqqətlə yanaşı, qiymətləri də hər keçən gün artmağa davam edir. Genetik bir mutasiya ucbatından bədənindəki tüklərdən, daxili orqanlarına qədər qapqara rəngdə olan toyuqların təkə yumurta və qanları normal toyuqlarla eyni rəngdədir. Onların eczakkar bir görünüşləri olduğu deyilir. Güneş işığının altında itən, qapqara tüklərinin arasında mor və yaşıl ışıltılar gözə çarpar. Bu nadir irqin toyuqları 2 kilo, xoruzları isə 2.5-3 kilo arasındadır. Bir zamanlar ABŞ-da onların bir ədədi 2500 dollara satılırdı. Varlılar tərəfindən saxlanan, bəslənən bu qara kömür rəngdə olan toyuqların öz sahibinə daha çox sərvət və güc gətirdiyi, bəzənsə şans əlaməti olduğu deyilir.

QOÇ - Yaxşı olar ki, bütün vacib işlərinizi təxirə salasınız. Əks təqdirdə, cəhdləriniz boşa çıxacaq. Ulduzlar əsəblərinizi qorumağı, ümumiyyətlə, maksimum ehtiyatlı olmağı məsləhət görür.

Qoroskop (14 iyun) **Səbuhi Rəhimli**

BUĞA - Sizin üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən şanslar çoxdur. Bu baxımdan günün birinci yarısında qarşınıza çıxan firsətlərdən əməlli-başlı faydalana bilərsiniz. Göy qübbəsi bəxtinizin gətirəcəyini bildirir.

ƏKİZLƏR - Bu gün sizə qarşı təzyiqlər arta bilər. Bu səbəbdən də hər bir addımda tədbirli olmağa çalışın. Hər dedi-qoduya reaksiya verməyin. Etibarına əmin olmadığınız adamlarla iş görməyin.

XƏRÇƏNG - İşgüzar sövdələşmələrinizi sürətləndirin. Saat 13-16 arası iştirakçısı olduğunuz hər bir danışıq xeyrinizə yönələcək. Qalan müddətdə isə adi işlərlə məşğul olmalısınız.

ŞİR - Bu gün hər hansı riskə getmək yol-verilməzdir. Belə ki, istənilən addımınız mənelərlə üzleşdiyindən buna səy də göstərməməlisiniz. Yeni təkliflərə belə tələsik razılıq verməyin.

QIZ - Şəxsi büdcənizdə müəyyən artımlar gözlənilsə də, bu təqvimdə mübahisəsiz keçinməyəcəksiniz. Həmkarlarınızla soyuqlaşma ola bilər. "Dinc-yanaşı yaşama" prinsipinə riayət edin.

TƏRƏZİ - Uğurlu gün hesab etmək olar. Fəaliyyətlə bağlı nəzərdə tutduğunuz perspektivlərin əksəriyyətini reallaşdıracaqsınız. Nahardan sonra sevindirici xəbərlər gözlənilir.

ƏQRƏB - Yeni təkliflər alacağınız gözlənilir. Lakin qəti addım atmadan qabaq yaxşı-yaxşı götür-qoy etməlisiniz. Gün ərzində əzmkarlığınızı artırmaqla bir neçə sürprizin şahidi ola bilərsiniz.

OXATAN - Təbəcəliyində fəaliyyət göstərdiyiniz rəhbərlərlə, həmçinin həmkarlarınızla münasibətləri mülayimləşdirin. Bu, gələcək perspektivlərinizə reallaşmasında əhəmiyyətli rol oynaya bilər.

OĞLAQ - İxtiyarınızda olan bu təqvim daha çox uğurlar vəd edir. Amma qarşılıqlı münasibətlərdə güzəştə getməyi də bacarmalısınız. İndiki məqamda zorakılıq heç bir effekt vermir.

SUTÖKƏN - Təxminən saat 12-yə qədər əsəblərinizi cilovlamağınız məsləhət görülür. Yoxsa götürdüyünüz öhdəlikləri başa çatdırma bilməyəcəksiniz. Nahardan sonra varlanma ehtimalınız var.

BALIQLAR - Olsa-olsa pulla bağlı sevinəcəksiniz. Digər işlərdə isə elə bir uğur gözlənilmir. Son vaxtlar qərarlarınızda kiçik yanlışlıq sizə başağrısı verə bilər. Məsləhətləşmədən çəkinməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Xəyanətin beləsi... görülmədi

Uberdə çalışan amerikalı qadın sevgilisinin evinə yad bir qadın aparıb. Belə ki, o, aeroportdan götürdüyü bir qadın müştərini ona deyilən ünvanı aparanda məlum olub ki, bu, onun sevgilisinin yaşadığı ünvanıdır. Qadın sürücü öncə çapıb, amma daha sonra sevgilisinin qapının ağzında, aeroportdan gələn qadını qarşılayarkən görüb. Sükan arxasında kimin olduğunu anlayan qaradərili kişi isə dərhal evə qaçmağa çalışıb. Amma qadın sürücü cəld maşından düşərək, onu döyməyə vaxt tapıb. Twitter səhifəsindən görünür ki, sürücü qadın müştərisinin geyimlərlə dolu olan çamadanını da daşıyıb, amma qalmaqaldan sonra çamadanı ona qaytarmayıb. Sonuncu buna görə polisə müraciət edib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.